

Centrum
Wolontariatu

WOLONTARIAT W SZKOLE

Organizacja i prowadzenie szkolnego klubu wolontariusza

Prygotowanie i druk niniejszej publikacji wsparły finansowo

Ministerstwo Polityki Społecznej w ramach
Rządowego Programu – Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich

Opiekun wolontariatu w Polsce

Autorzy: Ewa Kosiedowska, Katarzyna Braun, Jacek Wnuk, Małgorzata Misztela
Redakcja: Małgorzata Misztela
Fotografie: © Paulina Kalinowska

Copyright © Centrum Wolontariatu; Warszawa 2006

Wydawca:
STOWARZYSZENIE CENTRUM WOLONTARIATU
00-151 Warszawa, ul. Nowolipki 9b
tel./fax: 022 635 46 02, tel. 022 635 27 73
www.wolontariat.org.pl
e-mail: warszawa@wolontariat.org.pl

Projekt graficzny, skład, łamanie:
WYDAWNICTWO LEPSZYCH DNI
GSM: +48 504 577 656

Druk i oprawa: ROBAND

A close-up photograph of two young women with long, straight blonde hair. They are looking downwards with serious, thoughtful expressions. The woman on the left is in the foreground, slightly out of focus, while the woman on the right is slightly behind her. The background is a bright, slightly blurred outdoor setting with a blue sky and a white structure.

WOLONTARIAT W SZKOLE
ORGANIZACJA I PROWADZENIE
SZKOLNEGO KLUBU WOLONTARIUSZA

www.wolontariat.org.pl

Spis treści

WSTĘP	3
I. WOLONTARIAT W SZKOLE	7
1. Rola szkolnego klubu wolontariusza (SKW)	8
2. Model SKW	9
3. Zakładanie SKW - krok po kroku	10
II. ROLA KOORDYNATORA SZKOLNEGO KLUBU WOLONTARIUSZA	16
1. „Wprowadzenie” wolontariusza	17
2. Wspieranie i monitoring wolontariuszy	18
3. Satysfakcjonowanie – nagradzanie wolontariuszy	19
III. ZOSTAĆ WOLONTARIUSZEM	21
1. Jak zostać wolontariuszem?	22
2. Gdzie można pracować jako wolontariusz?	23
3. Kodeks etyczny wolontariusza	24
4. Dlaczego warto angażować się w wolontariat?	25
IV. WOLONTARIAT W SZKOLE - PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK	26
1. Zakładanie i działalność klubów	27
2. Konkurs „Serce na dłoni”	31
3. Regulaminy szkolnych klubów wolontariusza	35
4. Przykładowe scenariusze zajęć na pierwsze spotkania SKW	40
V. Z DOŚWIADCZEŃ WOLONTARIUSZY – WYPOWIEDZI UCZNIÓW	43
1. Szkolny Klub Wolontariusza Klub-Net w Słupsku	44
2. Wolontariat w Domu Małego Dziecka w Lęborku	45
3. Doświadczenia wolontariuszy z Puchaczowa	45
4. Pomoc wolontariuszy w przedszkolu we Włodawie	46
5. Doświadczenia wolontariuszy w miejscowości Niemce	47
6. Praca w świetlicy w Zakrzówku	47
7. Nie jesteśmy sami - współpraca z innymi klubami w Lublinie	47
8. Refleksje młodzieży z Gimnazjum w Janowie Lubelskim	48
VI. PRAWNE ASPEKTY ANGAŻOWANIA UCZNIÓW W DZIAŁANIA WOLONTARYSTYCZNE	51
1. Ubezpieczenia	52
2. Porozumienie o współpracy z wolontariuszem	53
3. Inne akty prawne	55

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce poradnik „Wolontariat w szkole”, który jest pierwszą próbą kompleksowego zebrania informacji dotyczących programowania i organizowania szkolnych klubów wolontariusza. Proponowany wzorzec budowania szkolnych grup wolontariuszy jest odpowiedzią dla pedagogów, jak wdrożyć innowacyjny program edukacyjno-wychowawczy wśród nastolatków i jak zaangażować młodzież w działania społeczne na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.

Autorzy niniejszej publikacji mają wieloletnie doświadczenie we współpracy z placówkami edukacyjnymi, z nauczycielami, młodzieżą i studentami, sami należą do grona pedagogów. Na codzień zajmują się promocją i rozwojem wolontariatu w obszarach: pomocy społecznej, profilaktyki, kultury, preorientacji zawodowej. Edukują wolontariuszy i instytucje, organizacje korzystające z ich wsparcia w zakresie budowania, rozwijania programów wolontarystycznych, prawodawstwa w wolontariacie.

Wśród posiadanych doświadczeń znajdują się te, dotyczące edukacji, które w tym momencie warto wymienić. Centra od początku swojej działalności dużą uwagę przywiązują do organizacji i prowadzenia szkoleń z zakresu wolontariatu. W 1994r. Centrum Wolontariatu w Warszawie opracowało autorski, pierwszy w Polsce program szkoleniowy dla wolontariuszy i koordynatorów pracy wolontariuszy. Szkolenia realizowane są w ramach powołanego do życia „Centrum Promocji Wolontariatu” - niepublicznej placówki oświatowej zarejestrowanej przez Kuratorium Oświaty w Warszawie. Na uwagę zasługuje realizowany przez Centrum Wolontariatu w Poznaniu i Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli program „Otwórz Oczy”, który jest propozycją dla nauczycieli angażujących młodzież w wolontariat.

W sposób szczególny należy wyróżnić działania specjalistów z Centrum Wolontariatu w Słupsku i Lublinie, którzy są regionalnymi partnerami Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży w promowaniu i realizacji programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Równać Szanse”. Program dotacyjny skierowany jest do młodzieży ze środowisk wiejskich i miejscowości do 20 000 tys. mieszkańców. Specjaliści prowadzą szkolenia na temat pisania projektów, wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, pozyskiwania środków na działalność młodzieży w lokalnym środowisku. Tutaj rozpoczęły działalność pierwsze szkolne kluby wolontariusza.

Centrum Wolontariatu w Warszawie w latach 2004-2005 realizowało program Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Wolontariat studencki”, którego celem było wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z małych miast i wsi. Grupy studentów-wolontariuszy realizowały oryginalne projekty edukacyjne w szkołach. W realizację programu włączały się także inne centra z: Poznania, Łodzi, Słupska, Gdańska, Lublina. Doświadczenie to pozwoliło nam lepiej zrozumieć specyfikę wolontariatu w szkole, a dzięki temu lepiej współpracować z tymi placówkami.

W 2005 roku, kolejne Centra (Warszawa, Gdańsk, Poznań, Elbląg, Łódź,) zainicjowały wśród młodzieży

gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej działania polegające na wypracowaniu nowatorskiego systemu włączenia ochotników do inicjatyw o charakterze wolontarystycznym. Priorytetem stało się, wykorzystanie potencjału wiedzy, umiejętności, zdolności i predyspozycji młodzieży w działania na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.

Dzięki dużej aktywności ochotników i wsparciu centrów wolontariatu powstało już 125 szkolnych klubów wolontariusza w Polsce, które działają w różnych obszarach życia społecznego. Uczniowie angażują się w działania wolontarystyczne z ogromną pasją i zaangażowaniem. Współpracujący z nami nauczyciele i pedagodzy podkreślają, iż podejmowana przez uczniów - wolontariuszy aktywność wpływa pozytywnie na rozwój ich osobowości, jest ważna i pożądana ze względu na wymiar edukacyjno-wychowawczy. Zebrane materiały adresujemy w szczególności do nauczycieli, pedagogów, katechetów, animatorów społecznych, młodzieży i wszystkich, którzy chcą rozwijać inicjatywy wolontariackie w swoim środowisku. Mamy nadzieję, że będą one wskazówką, jak zakładać szkolne kluby wolontariusza. Sprawdzone rozwiązania angażowania uczniów w działania wolontarystyczne znalazły już uznanie w środowisku szkolnym i stały się propozycją systemowych rozwiązań w obszarze edukacji i wychowania młodzieży.

Sieć Centrów Wolontariatu

Drodzy nauczyciele i uczniowie,

Okres nauki w szkole wydaje się być najwłaściwszy dla kreowania postaw altruistycznych. Młodych ludzi cechuje bowiem poczucie wspólnoty. Są oni skłonni akceptować te same normy i zasady, wykazywać otwartość i ciekawość świata. Wolontariat odciska swoje dobroczynne piętno we wszystkich dziedzinach życia, jest jedyną w swoim rodzaju formą kształcenia.

W obecnych czasach trudno znaleźć inne, lepsze narzędzie edukacji obywatelskiej. Młodzież ma szansę uczestniczyć w zajęciach zgodnie z zainteresowaniami, podjąć się zadań wzbogacających jej doświadczenia i umiejętności. Udział w wolontariacie w wyniku nabytych doświadczeń pozwala sprecyzować zainteresowania, znaleźć pomysł na zawód, studia, a czasem po prostu dorosnąć.

Ministerstwo Edukacji i Nauki popiera działania związane z upowszechnianiem wolontariatu wśród młodych ludzi, co znalazło wyraz w „Strategii Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012” jako jedno z priorytetowych zadań w obszarze polityki młodzieży.

Agnieszka Dybowska
Ministerstwo Edukacji i Nauki, Biuro Młodzieży

Wolontariat – znak czasu

Gdybyśmy chcieli spojrzeć na wolontariat w kontekście istniejących światopoglądów, nurtów filozoficznych, niewątpliwie należałoby przywołać m.in. pojęcie społeczeństwa obywatelskiego, z którym wiąże się bardzo mocno pojęcie wolności oraz wizja dobrego życia społecznego. Społeczeństwo obywatelskie jest koncepcją pewnego ładu, wymagającego zachowań zgodnych z określonymi wartościami i realizowania określonych ideałów. Można powiedzieć, iż społeczeństwo obywatelskie jest, przynajmniej teoretycznie, przestrzenią wolności.

Nie chcemy tutaj rozstrzygać, w jakim stopniu społeczność, której częścią jesteśmy, wpisuje się w ideał społeczeństwa obywatelskiego. Nie da się jednak zaprzeczyć, iż wolontariat, pojęty jako dobrowolne i bezpłatne działanie na rzecz innych, pozostaje w zgodności z tym ideałem. W tym miejscu trzeba nadmienić, że w 2005 roku w działania wolontarystyczne zaangażowanych było 6,9 mln Polaków.

Kim są wolontariusze?

Najwięcej wolontariuszy jest wśród osób z wyższym wykształceniem. Tak jak w poprzednich latach, w 2005 roku najczęściej w wolontariat angażowały się osoby młode, poniżej 25 roku życia (studenci i uczniowie). Zwiększa się też liczba wolontariuszy wśród osób między 36 a 45 rokiem życia, pracujących zawodowo. Częściej w pracę społeczną angażują się mężczyźni (stanowią 53% wolontariuszy).

Komu pomagają?

Wolontariusze najczęściej wspierają swoją pracą:

- ✓ organizacje pomagające najuboższym,
- ✓ organizacje i ruchy religijne, parafialne,
- ✓ ochotnicze straże pożarne, GOPR, WOPR i inne organizacje ratownicze.

Dlaczego to robią?

Najczęściej wskazywanym powodem pracy społecznej są moralne, religijne i polityczne przekonania (mówi o nich 64% wolontariuszy). 37% wolontariuszy podjęło pracę społeczną ze względu na zainteresowania i przyjemność z jej wykonywania. 33% angażuje się w wolontariat, licząc na odwzajemnienie pomocy w przyszłości.

Badania, Stowarzyszenia Klon/Jawor

Wolontariat – dar czasu i serca

Spółeczna praca na wspólny użytek ma w naszym kraju różne wzorce i przybiera rozmaite formy. Nie jest już w każdym razie grą pozorów kojarzoną przez starsze pokolenia z czynami społecznymi, podczas których masowo, najczęściej na rozkaz władz partyjnych, z wielką pompą i rozgłosem próbowano poprawić to wszystko, co na co dzień udało się zepsuć.

Wiele osób oburza się, że zbyt łatwo zrezygnowaliśmy z określenia społecznik – kojarzącego się chociażby z prozą Bolesława Prusa – na rzecz międzynarodowego pojęcia „wolontariusz”. Ale przecież o „wolontarzach”, czyli o ochotnikach w wojsku czytamy w „Potopie”. I tak też definiuje to pojęcie słownik Bogumiła Lindego z 1860r., używając jeszcze pisowni „wolontaryusz”. Jak widać, słowo to także i u nas ma swą tradycję.

Dziś wyznacznikiem sensu podejmowania pracy wolontariackiej w różnych postaciach staje się osiągnięcie efektu, bez którego zamierają inicjatywy z pozoru najtrafniejsze. Wolontariusze mogą pracować we wszystkich dziedzinach szeroko pojętego życia społecznego. Szczególne miejsce zajmują we wszelkich stowarzyszeniach osób niepełnosprawnych.

Podstawową cechą, która odróżnia wolontariusza od pracownika płatnego jest motywacja, wolna od potrzeby zarabiania pieniędzy i innych życiowych konieczności. Wolontariusze, którzy kierują się wrażliwością i troską o człowieka, niosą bezinteresowną pomoc, służąc potrzebującym. Istnieją dziedziny, w których wolontariusz jest osobą niezastąpioną. Ma to miejsce wszędzie tam, gdzie praca jest niewymierna, opiera się na ofiarowaniu przyjaźni.

ASOCJACJE 5/2000

A close-up photograph of a young child with light hair, wearing a light blue sweater, eating from a white bowl. The child is holding a spoon to their mouth and is in the process of eating a spoonful of red soup. The background is dark and out of focus. The entire image is framed by a white dashed border.

I. WOLONTARIAT W SZKOLE

1. Rola Szkolnego Klubu Wolontariusza (SKW)

Do centrów wolontariatu zgłasza się wiele osób w wieku szkolnym – młodzieży pełnej chęci i zapału, pragnącej swoją pracą służyć nieodpłatnie potrzebującym. Wskazuje to na potrzebę podejmowania przez młodzież działań na rzecz innych, przebywania w grupie, włączania się w działania społecznie użyteczne.

Ich chęć niesienia pomocy, zapał do wolontariatu napotyka jednak na trudności. Placówki bowiem często nie posiadają wiedzy, jak zgodnie z prawem mogą zaangażować niepełnoletnich wolontariuszy. Nie wiedzą lub mają wątpliwości, czy i w jaki sposób jest to możliwe. Dlatego niechętnie podejmują współpracę z nieletnimi ochotnikami.

System prawny umożliwia współpracę z nieletnim wolontariuszem. Dzięki organizacji wolontariatu w szkolny klub wolontariusza, kadra pedagogiczna i sami uczniowie poznają swoje możliwości, które mogą wykorzystać. Zaopatrzeni w wiedzę dowiadują się, że mogą podpisać porozumienia o wykonywanie świadczeń wolontarystycznych z ich opiekunem prawnym (np. rodzicem, kuratorem, organizacją społeczną), poznają obszary, w których mogą pomagać oraz formy pomocy. Zdobywają wiedzę i umiejętności niezbędne do efektywniejszego wsparcia osób potrzebujących – zarówno na terenie szkoły, jak i w lokalnym środowisku.

Można by mnożyć argumenty przemawiające za wprowadzeniem wolontariatu w szkole. Przytoczmy jednak te, które najczęściej pojawiają się w dialogu z nauczycielami i uczniami, a które dotyczą ich zaangażowania.

Nauczyciele wskazują, że to właśnie wolontariat rozwija wśród młodzieży postawę otwartości i wrażliwości na potrzeby innych, jest alternatywą dla konsumpcyjnego stylu życia i uzależnień. Stwarza okazję do wyszukiwania autorytetów i budowania świata wartości. Poprzez zaangażowanie wspiera ciekawe inicjatywy młodzieży, pomaga w rozwijaniu zainteresowań, umożliwia pomoc szkolnym rówieśnikom w trudnych sytuacjach. Młodzież szkolna potrzebuje wartościowej formy spędzania wolnego czasu, ma potrzebę robienia czegoś dobrego i ważnego, poczucia, że jest niezbędna innym ludziom.

Utworzenie szkolnego klubu wolontariusza umożliwia ujęcie spontanicznych przedsięwzięć, akcji w systematyczną, długofalową pomoc potrzebującym. Ta forma pozwala określić jasne zasady współpracy, zrozumiałe dla wszystkich członków klubu. Umożliwia ona podjęcie szerokiej współpracy nie tylko z uczniami szkoły, ale także ze środowiskiem skupionym wokół szkoły, absolwentami, rodzicami, przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucji społecznych.

2. Model SKW

Szkolne kluby wolontariusza to grupy młodych, aktywnych ludzi, którzy niosą pomoc potrzebującym, włączając się w rozwiązywanie lokalnych problemów. Członkami klubów zostają nie tylko uczniowie danej szkoły i kadra pedagogiczna. Mogą być nimi również absolwenci szkoły i rodzice, jako osoby wspierające działalność młodzieży. W myśl definicji wolontariatu angażują się oni w działania klubu: świadomie, dobrowolnie i nieodpłatnie.

Charakterystyczne dla szkolnych klubów wolontariusza są założenia, według których działają. Zasady te pozwalają bowiem szkolnym placówkom wolontarystycznym, w odróżnieniu od innych inicjatyw szkolnych i lokalnych, zachować tożsamość.

Szkolne kluby wolontariusza charakteryzuje:

- ✓ działanie zgodnie z ideą i w duchu wolontariatu,
- ✓ powołanie koordynatora szkolnego klubu,
- ✓ przygotowywanie młodzieży do podejmowania prac wolontarystycznych,
- ✓ organizowanie i wspieranie ciekawych inicjatyw wolontarystycznych młodzieży, realizowanych w formie projektów,
- ✓ umożliwianie młodemu podejmowania działań pomocowych na rzecz potrzebujących w lokalnym środowisku,
- ✓ pomoc szkolnym rówieśnikom w trudnych sytuacjach,
- ✓ wspieranie w rozwijaniu zainteresowań młodzieży,
- ✓ prowadzenie grup wsparcia dla wolontariuszy,
- ✓ kształtowanie postaw wrażliwości, otwartości, empatii i solidarności,
- ✓ wspieranie programów edukacyjno-wychowawczych środowiska szkolnego.

Młodzież skupiona w szkolnych klubach wolontariusza podejmuje działania na rzecz dwóch środowisk:

- ✓ społeczności szkolnej – jest to zazwyczaj pomoc koleżeńska (uczniowie ze starszych klas pomagają młodszym uczniom, którzy mają trudności w nauce, wspólnie organizują przedsięwzięcia, akcje, np. zbiórki książek dla potrzebujących rówieśników itp.),
- ✓ środowiska lokalnego (ochotnicy pomagają osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, organizują zbiórki, kwesty, zajęcia w świetlicach dla dzieci, prowadzą zajęcia informatyczne).

Przedsięwzięcia wymienione powyżej, to przede wszystkim działanie grupowe. Cenne dlatego, że pozwalają młodzieży nabyć umiejętność współpracy w grupie, poszukiwania kompromisów, rozwiązywania konfliktów. Ponadto wpływają na zdyscyplinowanie i zdolność obserwowania otoczenia.

Planowane w klubie inicjatywy wolontarystyczne staramy się ujmować w ramy projektów. Przyjmijmy, że projektem określimy tu wspólne przedsięwzięcie, które jest starannie zaplanowane i zaprojektowane tak, aby osiągnąć konkretny cel.

Zadbajmy, by każdy realizowany przez szkolny klub wolontariusza projekt charakteryzował się następującymi cechami:

- ✓ uwzględniał istniejące potrzeby, problemy, które chcemy rozwiązać, jak również posiadane możliwości, np. czas, którym dysponują uczniowie, ich chęci, umiejętności,
- ✓ miał określone cele i metody pracy,
- ✓ metody i formy pracy były samodzielnie dobrane przez uczniów,
- ✓ miał określony czas realizacji poszczególnych etapów oraz całego przedsięwzięcia,
- ✓ wyznaczone były osoby odpowiedzialne za realizację zaplanowanych działań/zadań (uczniowie samodzielnie przydzielają sobie zadania zgodnie z ich zainteresowaniami i posiadanymi umiejętnościami),
- ✓ dominowała w nim praca w grupach,
- ✓ uczniowie pracowali samodzielnie, zaś nauczyciel/koordynator/opiekun występował w roli konsultanta, monitorował rezultaty pracy na poszczególnych etapach, a uczniowie dokonywali samodzielnie oceny swoich działań,
- ✓ istniała możliwość zaangażowania w pracę nad projektem osób spoza szkoły, np. ekspertów, rodziców, sponsorów (ta metoda doskonale aktywizuje środowisko, w którym znajduje się szkoła),
- ✓ rezultaty pracy prezentowane były publicznie – na forum klasy lub przed szerszym gremium.

3. Zakładanie szkolnego klubu wolontariusza – krok po kroku

Przed powołaniem klubu należy się zastanowić, jaką rolę ma on pełnić w środowisku uczniowskim. Należy sprawdzić, ilu uczniów deklaruje chęć pracy wolontarystycznej, jakie mają motywacje, w jakim stopniu są przekonani do takiej formy działalności (czy uczniowie zakładają klub wolontariusza z własnej inicjatywy i czy ich członkostwo jest dobrowolne, czy też narzucone w jakikolwiek sposób przez nauczyciela).

Czy powstanie klubu jest odpowiedzią na potrzeby młodzieży, włączenia się jej w działania szkolne oraz pozaszkolne? Co zachęca młodego wolontariusza do pracy, a co go motywuje?

W trakcie kilku kolejnych spotkań należy określić wspólnie z uczniami misję i tożsamość klubu w zależności od obranego obszaru i kierunku działania. Poniżej przedstawiamy kilka kroków, które prowadzą do założenia i organizacji szkolnego klubu wolontariusza w szkole.

a) Wyłonienie koordynatora szkolnego klubu wolontariusza

Pierwszym krokiem w kierunku powołania klubu jest wyłonienie osoby, która będzie chciała założyć i prowadzić szkolny klub wolontariusza. Pozna ideę jego działania, potrzeby środowiska, na rzecz którego będzie działał, zbierze grupę ochotników i wspólnie z nimi opracuje zasady

współpracy i zaplanuje działania klubu.

Wybór koordynatora szkolnego klubu – opiekuna – odbywa się na różne sposoby w wielu szkołach. Czasem dyrektor placówki typuje na to stanowisko pracownika szkoły (nauczyciela, pedagoga, bibliotekarza, wychowawcę w bursie). Zdarzało się również, że sam nauczyciel po zapoznaniu się z ideą funkcjonowania klubu, zostaje jego inicjatorem i to on, a nie kadra zarządzająca placówką, wprowadza wolontariat do szkoły. Nierzadko też inicjatywa wychodzi od uczniów, którzy swoją propozycję powstania klubu konsultują z nauczycielem, dyrektorem, i to oni nakręcają spiralę spełniania dobrych uczynków w szkole i lokalnym otoczeniu.

Koordynatorem może również zostać absolwent szkoły, lider młodzieżowy w szkole, animator społeczny, pracownik socjalny, specjalnie do tego zaangażowany wolontariusz czy przedstawiciel organizacji pozarządowej.

W tym momencie warto pokusić się o zwrócenie szczególnej uwagi na cechy i predyspozycje, które powinny charakteryzować koordynatora szkolnego klubu wolontariusza. Osoba ta powinna przede wszystkim chcieć pełnić tę funkcję, lubić pracę z ludźmi, mieć predyspozycje do kierowania nimi i czas na bycie koordynatorem oraz być pozytywnie nastawiona na potrzeby innych.

Ważne, by opiekun posiadał młodzieńczą spontaniczność i zapał, które będzie potrafił ukierunkować na przemyślane, zorganizowane działania w grupie młodzieży. Warto, aby tworzył atmosferę zaangażowania i współdziałania młodych ludzi. Powinien mieć charyzmę do pracy z młodzieżą, cieszyć się jej autorytetem, znać potrzeby środowiska lokalnego i szkoły. Istotne jest, by potrafił angażować młodzież w budowanie, organizację i podejmowanie działań klubu, respektując zasadę samorządności.

Wskazane jest, by koordynator szkolnego klubu uczestniczył w szkoleniu z zakresu zarządzania wolontariatem: „Jak zdobyć i zatrzymać wolontariusza”, organizowanym i prowadzonym przez centrum wolontariatu. W prowadzeniu klubu pomocna będzie wiedza zdobyta podczas szkolenia, dotycząca m.in.: obszarów i form pracy wolontariuszy, rozpoznawania ich motywacji, organizowania ich pracy, motywowania i nagradzania, podejmowania działań wolontarystycznych zgodnie z prawem.

b) Dokonanie analizy „mapy” potrzeb

Drugim krokiem w pracy koordynatora jest poznanie potrzeb uczniów, szkoły oraz środowiska lokalnego, w którym będą pomagać wolontariusze. Należy zorientować się, jakiego typu zadania są do wykonania przez uczniów w szkole oraz jakie placówki, organizacje istnieją wokół szkoły, które chciałyby skorzystać z pomocy wolontariuszy.

Dobłą praktyką jest, gdy wolontariusze wraz z koordynatorem wspólnie opracowują tzw. mapę

potrzeb, które chcą zaspokoić. W przypadku szkoły należy zorganizować spotkania, na które warto zaprosić pedagogów, nauczycieli, rodziców, samorząd szkolny, uczniów. Ponieważ wielu wolontariuszy jest zainteresowanych pracą poza środowiskiem szkoły, dlatego warto dowiedzieć się, jakie organizacje pozarządowe, placówki znajdują się w okolicy i które z nich widzą potrzebę zaangażowania u siebie ochotników. Wśród zainteresowanych pomocą możemy wymienić różnego rodzaju: stowarzyszenia, fundacje, towarzystwa, koła zainteresowań, zajmujące się wszystkimi obszarami życia, np.: ekologią, edukacją, kulturą oraz instytucje, m.in.: domy dziecka, domy pomocy społecznej, szpitale, kluby seniora, świetlice parafialne, środowiskowe. W tym celu organizujemy spotkania z pracownikami tych placówek, aby poinformować ich o powstaniu i roli klubu oraz wspólnie określić potrzeby, obszary i zasady współpracy, korzyści płynące z pracy z młodymi ochotnikami. Określenie potrzeb - ofert pracy dla wolontariuszy, pozwoli oszacować, ilu wolontariuszy jest potrzebnych i do jakich zadań.

c) Przygotowanie personelu do przyjęcia wolontariuszy

Pracownicy szkoły, organizacji pozarządowych, instytucji przed podjęciem współpracy z wolontariuszami powinni dowiedzieć się od swoich podopiecznych i pracowników, jakiego rodzaju potrzeby wymagają zaspokojenia, w czym mogliby im pomóc wolontariusze.

Jeśli zdecydują się na przyjęcie ochotników, powinni zadbać, by kadra placówki była poinformowana o włączeniu ich w jej funkcjonowanie. Warunkiem podjęcia współpracy z klubem jest wybranie z grona kadry osoby (jeśli jeszcze nie została wybrana), która będzie opiekować się wolontariuszami – koordynatora pracy wolontariuszy.

Tak, jak w przypadku szkoły, tak również w placówce pomocne będzie szkolenie dla koordynatora pracy wolontariuszy „Jak zdobyć i zatrzymać wolontariusze”.

d) Promocja Klubu Wolontariusza

Promocja szkolnego klubu wolontariusza istotna jest na dwóch etapach: w momencie jego tworzenia oraz w trakcie działania.

W momencie powstawania klubu, celem promocji będzie rekrutacja uczniów, którzy chcą uczestniczyć w jego założeniu i realizowaniu misji. Oczywiście, ważne jest, by na tym etapie zapoznać młodzież z ideą wolontariatu, ukazać możliwości, jakie daje praca wolontarystyczna i nakreślić model funkcjonowania klubu.

Promocja może odbywać się np. na lekcjach wychowawczych, szkolnych przerwach, poprzez

szkolny radiowęzeł, akcję plakatową, ulotki, szkolną gazetkę, zorganizowanie specjalnej akcji. Warto zaprosić na spotkania poświęcone promocji, lekcje wychowawcze już pozyskane do współpracy organizacje pozarządowe, instytucje, by opowiedziały o swojej działalności i potrzebach.

Po pierwszych spotkaniach grupy inicjatywnej klubu, czas na wypromowanie go poza środowiskiem szkoły. Kanałami dystrybucji informacji mogą być plakaty, ulotki, lokalne media. Na tym etapie można zorganizować spotkania z podopiecznymi wolontariuszy w szkołach lub w palcówkach. Warto zaplanować wydarzenia, które stworzą wolontariuszom możliwość głębszego poznania potrzeb ich podopiecznych, spowodują że dostrzegą szerszy wymiar swojej pracy – nie tylko mały wycinek, ale działanie całej grupy. Pozwolą dołączyć do klubu kolejnej grupie ochotników lub instytucji, które chcą skorzystać z pomocy wolontariuszy.

Działania promocyjne pozwolą poinformować o działalności klubu społeczność szkoły, organizacje pozarządowe, instytucje i mieszkańców okolicy szkoły.

e) Przeprowadzenie szkoleń dla członków klubu wolontariusza

Dla uczniów rozpoczynających działalność społeczną przydatne jest zdobycie wiedzy nt. wolontariatu. Istotne jest zorganizowanie dla nich szkolenia, przybliżającego im ideę wolontariatu, umożliwiającego rozpoznanie własnych motywacji do pracy, poznanie obszarów pomocy, zadań, które mogą wykonywać jako wolontariusze. Ważne jest, by ochotnicy poznali zasady pracy i etykę działalności wolontarystycznej.

Może się również zdarzyć, że w ich pracy potrzebne będą umiejętności związane ze specyficznym zadaniem lub pomocą szczególnej grupie podopiecznych, wtedy placówka, w której pomagają, powinna zapewnić im (w miarę możliwości) przeszkolenie lub instruktaż, jak postępować i zachować się w konkretnej sytuacji.

W dalszej perspektywie dla działalności klubu cenne okażą się szkolenia zorganizowane dla najaktywniejszych liderów-wolontariuszy, związane z pogłębianiem ich motywacji, organizacją działań, tworzeniem projektów, pracą w zespole, komunikacją itp.

f) Opracowanie rocznego planu działania szkolnego klubu wolontariusza

Uczniów należy zaangażować w tworzenie mapy potrzeb ich rówieśników ze szkoły, sąsiadów z osiedla. To właśnie oni znają problemy, o których nie wiedzą opiekunowie. To uczniowie znają młodszego kolegę, który potrzebuje pomocy w nauce lub mieszkają blisko starszej, samotnej sąsiadki, która będzie wdzięczna za zrobienie zakupów lub towarzystwo na spacerze.

Na początkowych spotkaniach klubu, uczniowie wspólnie z nauczycielem opracowują roczny plan działania. Podejmują decyzję, jakie projekty chcą realizować, w jakim czasie, jak dzielić się zadaniami, odpowiedzialnością. Przygotowują harmonogramy i scenariusze wydarzeń. Wolontariusze powinni dokładnie wiedzieć, jakie sami mają kompetencje i jakie obowiązki mają pozostali członkowie zespołu. Brak jasności w kwestii, kto za co odpowiada, wprowadza chaos i często prowadzi do konfliktów.

Planowanie pozwala na uporządkowaną, systematyczną pracę klubu. Jest również czytelną propozycją dla potencjalnych wolontariuszy, którzy mają jasność, w jakie wydarzenia mogą się włączyć i kiedy. Ułatwia skoordynowanie planu nauki z działalnością wolontarystyczną uczniów.

g) Monitorowanie aktywności szkolnych ochotników

Monitorowanie działalności wolontariuszy odbywa się poprzez: uczestniczenie w spotkaniach klubu, organizowanych przez nich przedsięwzięciach oraz prowadzenie przez uczniów kart aktywności wolontarystycznej, dzienniczka wolontariusza.

Monitoring zapewni systematyczną i ciągłą obserwację, informację zwrotną nt. realizowanych aktywności, pozwoli stwierdzić, czy założone rezultaty zostaną osiągnięte, czy może któryś z wolontariuszy nie potrzebuje wsparcia, dostarczy informacji na temat jakości pracy, jaką podejmują wolontariusze. Pomocne będą tu opinie wolontariuszy, podopiecznych, grona pedagogicznego, pracowników placówek, organizacji.

Monitoring pozwoli koordynatorowi czuwać nad tym, by zaangażowani w wolontariat uczniowie nie zaniedbywali swoich obowiązków szkolnych, rodzinnych i skutecznie wspierali osoby potrzebujące.

h) Opracowanie zasad pracy klubu

Niezbędnym narzędziem każdej działalności klubu jest wspólne opracowanie i przyjęcie regulaminu, planu działania oraz kodeksu etycznego wolontariusza. Regulamin określa zasady postępowania, formułę organizacji klubu, kierunki jego działania. Daje możliwość odwołania się do wspólnych ustaleń i zasad. Ważne jest by podpisali go wszyscy członkowie klubu.

Przykładowy regulamin i program szkolnego klubu wolontariusza zostały zamieszczone w rozdziale VI niniejszego poradnika, kodeks etyczny w rozdziale III.

Kodeks etyczny pozwoli odwołać się do wartości, które każdy wolontariusz powinien szanować i respektować, jego zachowań i postępowania w duchu wolontariatu. Pozwoli zrozumieć ideę i sens bycia wolontariuszem.

i) Prowadzenie grup wsparcia dla wolontariuszy

Ponieważ praca wolontarystyczna nie jest wolna od różnego rodzaju obciążeń psychicznych, warto zadbać o stworzenie grupy wsparcia dla ochotników, by pomóc im przebrnąć przez najtrudniejsze chwile w ich działalności wolontarystycznej.

Wsparcie może nieść opiekun klubu, pedagog lub wybrana grupa wolontariuszy, pracowników instytucji, organizacji, w której pomagają. Należy też zwrócić uwagę na sytuacje kryzysowe, które swoje źródło mają nie tylko w relacji wolontariusz – podopieczny, ale również wolontariusz – wolontariusz. Podczas realizacji projektów może dojść do konfliktów, zmęczenia, kryzysu w pracy grupy, którym można wcześniej zapobiec.

j) Współpraca z partnerami

Kluby są miejscami pobudzania i rozwoju aktywności wolontarystycznej młodzieży.

Dzięki potencjałowi wolontariuszy i podejmowanym przez nich i kadrę pedagogiczną inicjatywom, stają się lokalnymi partnerami dla organizacji pozarządowych, instytucji społecznych, parafii, jednostek samorządu terytorialnego. W oczach lokalnych partnerów, szkoła postrzegana jest jako placówka edukująca i wychowująca młodzież. Przygotowująca ją do aktywnych ról społecznych, kształtująca odpowiedzialnych obywateli. Działalność klubu przynosi szkole prestiż i uznanie.

Zachęcamy również kluby do nawiązania kontaktów z lokalnymi centrami wolontariatu i innymi klubami uczniowskimi, które pozwolą wymienić doświadczenia i wiedzę nt. wolontariatu.

A close-up photograph of a young girl with light brown hair, looking slightly to the right. She has a green camouflage paint design on her left cheek. The image is framed by a white dashed border.

II. ROLA KOORDYNATORA SZKOLNEGO KLUBU WOLONTARIUSZA

W tym rozdziale chcemy zwrócić szczególną uwagę na rolę, jaką odgrywa koordynator szkolnego klubu wolontariusza. To on jest opiekunem wolontariuszy, przygotowuje ich do pracy, objaśnia zadania, wprowadza w tajniki wolontariatu. Jest osobą, która monitoruje działania młodych ochotników, motywuje ich do pracy, pomaga rozwiązywać trudne sytuacje, wspiera i nagradza za włożony trud i serce.

Poniżej odniesiemy się do motywacyjnej roli lidera – koordynatora, który wspiera wolontariuszy na różnych odcinkach ich pracy – zarówno wtedy, gdy stawiają pierwsze kroki, jak i na dalszych etapach działalności wolontarystycznej, gdy są mocno zaangażowani i „okrzepli już w wolontariacie”.

1. „Wprowadzenie” wolontariusza

Pierwszy istotnym dla wolontariusza momentem jest zapoznanie go z klubem i wprowadzenie tym samym w świat wolontariatu. Właśnie teraz zdobywa on pierwsze informacje i nową wiedzę nt. idei i działalności klubu. Od jego pierwszego wrażenia, pierwszej rozmowy zależy, czy zachęcimy go do współpracy i czy podejmie decyzję zostania wolontariuszem.

Wprowadzenie ucznia do szkolnego klubu wolontariusza powinno odbywać się etapami. Na początku informujemy go o klubie, jego misji, założeniach, w drugim etapie dostarczamy informacji dotyczących konkretnego działania, w które może się włączyć. Oczywiście, zgodnie z jego: zainteresowaniami, umiejętnościami, rolą, jaką ma pełnić w klubie. Koordynator powinien zadbać o przedstawienie nowego członka zespołu wszystkim klubowiczom, co pozwoli mu poczuć się pełnoprawnym członkiem grupy.

Jeżeli wolontariusz (już członek SKW) zdecyduje się na pracę na rzecz środowiska pozaszkolnego (np. wybrał dom dziecka, świetlicę środowiskową, szpital, schronisko dla zwierząt itp.), należy po wprowadzeniu i zapoznaniu go z organizacją/institucją jako całością, przystąpić do precyzyjnego objaśnienia charakteru pracy oraz zaproponować mu szkolenie specjalistyczne, instruktaż, które przygotowuje go do wykonywania zadania.

Koordynator powinien dążyć do tego, by placówka korzystająca z usług wolontariusza przestrzegała następujących zasad:

- ✓ wolontariusz ma prawa i należy zapewnić ich respektowanie,
- ✓ praca wolontariusza i praca pracownika etatowego powinna wzajemnie się uzupełniać,
- ✓ wolontariusz podnosi jakość wykonywanych usług i nigdy nie powinien wykonywać prac objętych polityką etatową – zastępować pracownika,
- ✓ wolontariusze i pracownicy etatowi powinni być poinformowani o swoich kompetencjach i odpowiedzialności,
- ✓ wolontariusz nie powinien ponosić strat finansowych w związku z wykonywaną pracą,
- ✓ interesy wolontariusza powinny być chronione i nie wolno wywierać na niego presji moralnej w związku z realizowanym zadaniem pozostającym w konflikcie z jego przekonaniem.

Jeśli wolontariusz wybierze zadanie, które wnosi do jego pracy nowe treści i potrzebuje czasu, by je poznać, oswoić się z nową sytuacją lub ma wątpliwości, czy podoła obranemu zadaniu, możemy mu zaproponować okres przygotowawczy.

Okres przygotowawczy jest zdeterminowany przez typ zadań, które przewidzieliśmy dla wolontariusza. Jeśli są one proste, można poświęcić mniej czasu na przyuczenie. Jeśli są to nowe umiejętności czy informacje, wówczas wymagają długiego okresu przygotowania. Szczególnie na początku – kiedy wolontariusz nie czuje się pewnie w tym, co robi – potrzebne jest wsparcie i pomoc ze strony koordynatora. To on powinien się troszczyć o zorganizowanie dla wolontariusza miejsca pracy i utrzymywanie z nim stałego kontaktu. Pomocne będą tu pytania: Czy wszystko w porządku? Czy masz wszystko, czego Ci potrzeba? Jak czujesz się w nowej roli?

Okres próbny

Dla komfortu pracy wolontariusza i podopiecznego, warto jest umówić się na okres próbny, w czasie którego ochotnik będzie mógł sprawdzić swoje możliwości oraz przekonać się, czy czuje się dobrze w nowej roli. Jest to czas, który można nazwać okresem zawieszonych zobowiązań, aczkolwiek nie oznacza to ich braku. Chodzi o to, by po określonym przez obie strony terminie, wolontariusz mógł zdecydować, czy nadal chce kontynuować podjęte zajęcie, czy może chce coś w nim zmienić, czy po prostu – jeśli uzna, że wykonywana praca nie spełnia jego oczekiwań – zmienić je.

Zdarza się, że wolontariusz nie może poświęcić kilku godzin w miesiącu na bezpośrednią pomoc innym. Alternatywą będzie wtedy wolontariat akcyjny, czyli jego udział w różnych wydarzeniach, które organizuje klub lub organizacje, instytucje z nim współpracujące, może to być np. pomoc w trakcie organizacji imprez charytatywnych, zbiórek odzieży, żywności, imprez sportowych, paraolimpiad, konferencji, seminariów, imprez okolicznościowych.

Możliwości pracy dla wolontariuszy jest wiele i każdy z nich na pewno znajdzie dla siebie satysfakcjonujące zajęcie, jeśli tylko będzie chciał pomóc.

2. Wspieranie i monitoring wolontariuszy

Wolontariusz powinien otrzymywać wsparcie merytoryczne od koordynatora oraz zespołu pracowników, wolontariuszy w szkole, organizacji/instytucji, w której się udziela. W trudnych momentach niepowodzeń, zwątpienia, potrzebuje wsparcia psychologicznego. Rolę osoby wspierającej wolontariusza pełni przede wszystkim koordynator szkolnego klubu.

Każdorazowo, kiedy zajdzie taka potrzeba, powinien być dla ucznia oparciem – szczególnie, w sytuacji, gdy coś mu się nie powiedzie. Istotny jest stały kontakt wolontariuszy z koordynatorem, np. w formie indywidualnych rozmów, systematycznych spotkań członków klubu wolontariusza - przynajmniej raz, dwa razy w miesiącu oraz podczas okazjonalnych wydarzeń, np. obchodów

Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, który przypada 5 grudnia.

Jeśli stworzymy atmosferę zaufania i otwartości, wolontariusze będą czuli się dobrze i bezpiecznie. Stała łączność i otwarty charakter kontaktów zapobiegną sytuacji, w której nagle, z niewiadomego powodu wolontariusze nie będą się angażować w działania lub zaczną rezygnować z działalności wolontarystycznej.

Inną, niezwykle ważną rolę spotkań z wolontariuszami jest wzajemne wspieranie się ochotników. W niektórych programach – np. indywidualnej pracy z dziećmi autystycznymi – wspólne spotkania rodziców i wolontariuszy, podczas których omawiane są efekty pracy poszczególnych osób, są niezbędne dla planowania dalszej terapii konkretnego dziecka.

Koordinator pełni także rolę osoby nadzorującej i monitorującej działania wolontariuszy. Koordinator powinien oczekiwać, by powierzone wolontariuszom zadania były wykonane zgodnie z ich zobowiązaniami, sumiennie i rzetelnie. Należy w tym miejscu przywołać delikatną kwestię dochowania wierności danemu słowu. Nie można dopuścić do tego, aby wolontariusz zawiódł czyjeś zaufanie, np. starszej, samotnej osoby, dziecka. Działania SKW skierowane są przeciw do osób, wobec których poczyniliśmy konkretne zobowiązania. Dlatego koordinator powinien uwrażliwiać młodzież, by wywiązywała się z deklaracji oraz dotrzymywała słowa, motywując to dojrzałą postawą obywatelską, prestiżem, dobrym imieniem szkoły, w której działa szkolny klub wolontariusza.

Jak już powiedzieliśmy, do zadań koordynatora należy takie zorganizowanie pracy wolontariuszy, by znali dokładnie kompetencje swoje i innych uczniów. Koordinator dba o to, aby stworzyć szansę rozwoju dla poszczególnych wolontariuszy, jeśli tego oczekują. Przede wszystkim zaś wspiera ich, jeśli mają kłopoty z realizowanymi zadaniami. Praca wolontariusza powinna być zorganizowana i wykonywana w sposób profesjonalny. Niestety, w powszechnym mniemaniu pomoc niesiona przez ochotników nie jest traktowana jako praca, większość ludzi nie kojarzy jej z wymogiem profesjonalizmu. Dlatego koordynatorzy klubu powinni uświadamiać, że każde zajęcie, którego podejmą się uczniowie, będzie wykonane fachowo i że istnieją kryteria jego oceny. Nowością dla wielu osób jest również to, że każdy rodzaj pracy może być wykonywany na zasadzie wolontariatu – nie tylko prace bardzo proste, ale również te trudne i skomplikowane, wymagające odpowiednich kwalifikacji. W tym przypadku szukamy wolontariusza z konkretnym przygotowaniem zawodowym, po kursie, stażu, praktyce, szkoleniu, z doświadczeniem.

3. Satysfakcjonowanie – nagradzanie wolontariuszy

Z pewnością nie trzeba nikogo przekonywać, jak ważne dla ochotnika, który za swoją działalność nie pobiera wynagrodzenia, jest docenienie jego pracy, w inny sposób. Form wyrażania uznania jest wiele,

poznajmy tylko niektóre.

Przynajmniej raz do roku koordynator powinien zorganizować spotkanie nagradzająco - podsumowujące, w którym wezmą udział wolontariusze klubu, personel. Spotkanie ma na celu przypomnienie misji, struktury, metod działania oraz docenienie pojedynczych wolontariuszy, co jest niezwykle cennym czynnikiem motywującym. Pozwala spojrzeć wolontariuszowi na własną aktywność przez pryzmat całej organizacji/klubu/institucji, a nie tylko z perspektywy realizowanych zadań. Takie postępowanie jest szczególnie ważne w sytuacji, kiedy uczeń wykonuje zadania niezbyt atrakcyjne (np. prace biurowe). Wtedy spojrzenie na siebie przez pryzmat wartości i sukcesów całej organizacji jest niezbędne, aby można było mówić o własnym osiągnięciu.

Proponujemy wykorzystać kilka skutecznych form nagradzania wolontariuszy:

- ✓ obchodzenie Dnia Wolontariusza,
- ✓ wręczanie znaczka z logo organizacji,
- ✓ umieszczenie nazwiska, zdjęcia wolontariusza w raporcie, sprawozdaniu organizacji/institucji, na tablicy informacyjnej w szkole,
- ✓ zapraszanie na spotkania nieformalne zespołu, placówki,
- ✓ wysyłanie kartek okolicznościowych,
- ✓ wysyłanie listów pochwalnych do szkoły, rodziców,
- ✓ dbanie o jego rozwój, pomoc w zdobywaniu nowych umiejętności - udział w seminariach, szkoleniach.

Koordynator, który będzie chciał wyrazić uznanie za zaangażowanie wolontariuszy, powinien zadbać, by nagradzanie odbywało się według określonych, jasnych reguł dla wszystkich ochotników, a nie było tylko okazjonalnym wydarzeniem. Oto kilka reguł, którymi warto się kierować, nagradzając wolontariuszy:

- ✓ wyrażać uznanie często,
- ✓ stosować różnorodne formy,
- ✓ być szczerym,
- ✓ wyrażać uznanie dla wolontariusza, a nie dla wykonanej przez niego pracy,
- ✓ pamiętać, by wyraz uznania był „proporcjonalny” do osiągnięć wolontariusza,
- ✓ wyrażać uznanie indywidualnie,
- ✓ zwracać szczególną uwagę na osiągnięcia, na których nam zależy i których oczekujemy w przyszłości.

III. ZOSTAĆ WOLONTARIUSZEM

1. Jak zostać wolontariuszem?

Na pewno wielu z Was zastanawia się: Jak mogę zostać wolontariuszem? Od czego zacząć? Czy ja się do tego nadaję? Nie jest ważne, ile posiadamy wolnego czasu; czy jesteśmy dyspozycyjni np. podczas weekendów, wieczorami, w czasie pory obiadowej, raz na tydzień, raz na miesiąc, jednorazowo. Jeśli mamy do dyspozycji chociaż 2-3 godziny tygodniowo, możemy być spokojni – to cenny czas, który może zostać zagospodarowany. Jeśli na pracę wolontarystyczną chcemy przeznaczyć jedną godzinę w tygodniu – też dobrze.

Oprócz dysponowania czasem należy mieć przede wszystkim dobre chęci. Jeśli chcesz zostać wolontariuszem, nie musisz (choć możesz) mieć doświadczenia, znać perfekcyjnie język obcy, obsługiwać komputer etc. Nie musisz być w pełni sprawny fizycznie. W Polsce działa wiele organizacji pozarządowych i instytucji administracji publicznej, które zechcą skorzystać z twojego wsparcia.

Poniżej prezentujemy ci kilka cech, które powinny charakteryzować wolontariusza:

- ✓ dużo optymizmu i chęci do działania,
- ✓ motywacja do niesienia pomocy potrzebującym,
- ✓ umiejętność wygospodarowania wolnej chwili,
- ✓ odwaga i brak barier psychicznych,
- ✓ odpowiedzialność, wrażliwość, systematyczność.

Zanim wybierzesz miejsce pracy, zajęcie, które chcesz wykonywać, odpowiedz sobie na poniższe pytania: Czym chciałbym się zajmować? Co mnie interesuje? Ile czasu mogę poświęcić na działania w klubie?

Dokonując wyboru zadania wybierz takie, w którym poczujesz się dobrze, które da ci zadowolenie, pozwoli czerpać satysfakcję i będzie rozwijało twoje zainteresowania, a praca przyniesie zakładane efekty. Powinieneś się także zastanowić, w jakiej dziedzinie twoja wiedza i umiejętności mogą być wykorzystane przez organizację, do której chcesz się zgłosić. Może twoje pomysły i zapał wniosą coś nowego do jej funkcjonowania?

Jest wiele ścieżek, które prowadzą do zostania wolontariuszem. Powinieneś sam zdecydować, czy chcesz zostać ochotnikiem w organizacji pozarządowej czy administracji publicznej, czy chcesz działać na rzecz społeczności szkolnej czy środowiska lokalnego? Wybór należy do ciebie. Pomoże ci go dokonać koordynator.

Przed wyborem zadania powinieneś postawić koordynatorowi w szkole, placówce pytania dotyczące podejmowanego przez ciebie zobowiązania: Co mam zrobić, jeżeli praca, której się podejmę nie będzie mnie satysfakcjonowała? Czy w trakcie wykonania zadania otrzymam wsparcie ze strony koordynatora?

Czy jasno zostaną określone moje prawa i obowiązki? Czy jest zespół reguł, zasad według których mam postępować jako wolontariusz?

2. Gdzie można pracować jako wolontariusz?

Każdy rodzaj pracy może być wykonywany na zasadzie wolontariatu – nie tylko prace bardzo proste, które nie wymagają fachowego przygotowania, również te skomplikowane. Wolontariusz to nie tylko dobrodziej, pomocnik, opiekun, społecznik, ale także nauczyciel, informatyk, polityk, inżynier, grafik, który korzysta ze swej wiedzy, pomagając innym.

Wolontariusze pomagają w codziennej pracy organizacji pozarządowych – odbierają telefony, prowadzą korespondencję, przyjmują klientów. Ich praca sprawia, że pomimo niewielkich możliwości finansowych organizacje te mogą rozwiązywać wiele problemów. Można ich również spotkać w ośrodkach pomocy społecznej, szkołach czy szpitalach. Placówki te przygotowują specjalne programy, projekty umożliwiające udział wolontariuszy w ich działalności.

Będąc wolontariuszem możesz robić wiele ciekawych rzeczy. Każdy znajdzie coś dla siebie. Możesz np.:

- ✓ pracować w świetlicach środowiskowych – pomagając odrabiać dzieciom lekcje z rodzin patologicznych, uczyć je obsługi komputera, uczyć, jak w pożyteczny sposób spędzać wolny czas,
- ✓ prowadzić w szkole zajęcia dotyczące ekologii, etyki, demokracji, przeciwdziałania dyskryminacji, zapoznawać dzieci z historią ojczyzny,
- ✓ prowadzić ćwiczenia ruchowe i zabawy z dziećmi upośledzonymi,
- ✓ pomagać osobom poszukującym pracy znaleźć ją,
- ✓ przygotowywać i prowadzić szkolenia, wykorzystując przy tym wiedzę zdobytą w szkole lub na szkoleniach,
- ✓ pomagać w pracach domowych, robić zakupy osobom chorym, starszym, niepełnosprawnym,
- ✓ czytać książki osobom niewidomym, pomagać im załatwiać przeróżne sprawy poza domem,
- ✓ brać udział w kampaniach społecznych nagłaśniających w mediach problemy społeczne,
- ✓ pracować w infoliniach – udzielać porad psychologicznych, prawnych,
- ✓ pomagać w wyszukiwaniu sponsorów i zbieraniu funduszy,
- ✓ prowadzić korespondencję tradycyjną i elektroniczną,
- ✓ współtworzyć serwisy internetowe – zbierając informacje, pisząc artykuły, tłumacząc zawartość strony na obce języki,
- ✓ pomagać w schroniskach gotując pokarm dla zwierząt,
- ✓ wspierać psychicznie osoby śmiertelnie chore, uzależnione oraz ich rodziny,
- ✓ chronić środowisko naturalne np. pracując przy zalesianiu, pomagając w ochronkach dla zwierząt,
- ✓ pomagać w renowacji zabytków.

Przykłady można by mnożyć.

Jeśli dokonasz wyboru zajęcia, powinieneś kierować się następującymi zasadami, które pomogą ci zrozumieć i zrealizować koordynator:

- ✓ Mieć jasno określony zakres pracy.
- ✓ Zdawać sobie sprawę z odpowiedzialności związanej z jej wykonywaniem.
- ✓ Wiedzieć przed kim jesteś odpowiedzialny za wykonanie swojej pracy i mieć regularny kontakt z tą osobą.
- ✓ Mieć zapewniony udział w formowaniu programu, w którym uczestniczysz.
- ✓ Być chronionym przed jakimkolwiek ryzykiem związanym z wykonywaniem powierzonych ci zadań.
- ✓ Być objęty ubezpieczeniem od odpowiedzialności i następstw nieszczęśliwych wypadków.
- ✓ Mieć satysfakcję z wykonywanej pracy.
- ✓ Przestrzegać kodeksu etycznego związanego z wykonywaną pracą.

Jeśli już mowa o kodeksie etycznym, proponujemy ci zapoznanie się z poniższym przykładem.

3. Kodeks etyczny wolontariusza

Być pewnym – Zastanów się, dlaczego chcesz pomagać innym ludziom.

Być przekonanym – Nie oferuj swej pomocy, jeżeli nie jesteś przekonany o wartości tego, co robisz.

Być lojalnym – Zgłaszaj sugestie, nie uderzaj w innych.

Przestrzegać zasad – Nie krytykuj rzeczy, których nie rozumiesz. Może okazać się, że mają swoje uzasadnienie.

Mówić otwarcie – Pytaj o rzeczy, których nie rozumiesz.

Chętnie uczyć się – Rozszerzaj swoją wiedzę.

Stale się rozwijać – Staraj się wiedzieć jak najwięcej o Twojej organizacji i pracy.

Nie sprzeciwiać się kontroli nad sobą – Będziesz pracował lepiej i z większą satysfakcją, wykonując to, czego od Ciebie się oczekuje.

Być osobą, na której można polegać – Praca jest zobowiązaniem. Wykonuj to, co zgodziłeś się zrobić. Nie składaj obietnic, których nie jesteś w stanie spełnić.

Działać w zespole – Znajdź dla siebie miejsce w grupie. Samotnik działający na własną rękę jest mało skuteczny.

Źródło: Materiały Małgorzaty Ochman, zamieszczone na stronie www.wolontariat.pl

4. Dlaczego warto angażować się w wolontariat?

Bycie wolontariuszem to nie tylko odpowiedzialność. To przede wszystkim ogromna satysfakcja z pomocy drugiemu człowiekowi, który jej od nas potrzebuje. Najlepszą zapłatą za pracę jest uśmiech i ciepłe słowa od podopiecznego.

Jeśli masz jeszcze wątpliwości, czy zostać wolontariuszem, niech poniższe argumenty na rzecz wolontariatu zachęcą cię do bycia ochotnikiem.

Wolontariat stwarza szansę:

- ✓ wykorzystania własnych umiejętności i doświadczeń,
- ✓ rozwijania zainteresowań,
- ✓ zdobycia doświadczenia w nowych dziedzinach,
- ✓ zawarcia przyjaźni,
- ✓ wywierania wpływu na zmiany społeczne,
- ✓ zaangażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej.

Wsparcia w dokonaniu wyboru zadania, rozwianiu wątpliwości może udzielić ci, oprócz koordynatora w szkole, centrum wolontariatu. Możesz zapisać się na warsztaty dla wolontariuszy „Dlaczego warto być wolontariuszem?”. Spotkanie to jest jednorazowe i bezpłatne. Jego celem jest przedstawienie idei wolontariatu oraz wzbogacenie wiedzy o umiejętności pracy z odbiorcami usług. W czasie spotkania wypełnisz formularz zawierający informacje o twoich zainteresowaniach, umiejętnościach, predyspozycjach, rodzaju najchętniej poszukiwanego zajęcia, czasie, jaki mógłbyś poświęcić na tę pracę. Pracownik centrum pomoże ci dokonać wyboru zajęcia. Z naszą pomocą skontaktujesz się z koordynatorem pracy wolontariuszy w wybranej przez siebie placówce. Jeśli natomiast wybór dotyczyć będzie osoby prywatnej, wtedy możesz liczyć na wprowadzenie w środowisko przez pracownika socjalnego pobliskiego ośrodka pomocy społecznej. W jego towarzystwie poznasz osobę, której będziesz pomagał.

W przypadku, gdy praca nie spełnia twoich oczekiwań, pojawiają się trudne sytuacje, wątpliwości, możesz liczyć na nasze wsparcie, profesjonalną i dyskretną pomoc. Ważne, abyś nie traktował takich zdarzeń w kategoriach porażki, ale by było to dla ciebie doświadczenie, z którego należy wyciągnąć wnioski na przyszłość.

IV. WOLONTARIAT W SZKOLE
- PRZYKŁADY DOBRYCH
PRAKTYK

1. Zakładnie i działalność klubów

Wolontariusze II Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Słupsku

Aby wspierać i promować wolontariat oraz podnosić kwalifikacje wolontariuszy, w Polsce powstały regionalne centra wolontariatu, które razem tworzą sieć. Wśród nich jest Centrum Wolontariatu w Słupsku. Dzięki jego działalności młodzież jednego z miejscowych liceów powołała w swojej szkole klub wolontariusza i zyskała poczucie, że jest w stanie zrobić coś własnymi siłami i mieć wpływ na swoje otoczenie.

Od czego się zaczęło?

W 2001 roku Centrum Wolontariatu w Słupsku rozpoczęło program „Młodzi wolontariusze – Szkolne Kluby Wolontariusza”. W ramach jego realizacji przeprowadzono cykl spotkań z przedstawicielami samorządów lokalnych, pracownikami socjalnymi, nauczycielami, dyrektorami szkół i młodzieżą ze Słupska. Ich celem było zapoznanie tych środowisk z ideą wolontariatu i korzyściami, jakie ta forma działania przynosi wszystkim uczestniczącym w niej stronom. Zorganizowano także warsztaty w szkołach pod tytułem *Dlaczego warto być wolontariuszem?*. Zainteresowanie nimi przeszło najśmielsze oczekiwania. Bardzo szybko wyłoniła się grupa młodzieży chcącej działać jako wolontariusze. Tak powstał Szkolny Klub Wolontariusza przy II Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Słupsku.

Działalność klubu wolontariusza

Dzięki uprzejmości dyrekcji liceum klub otrzymał własne pomieszczenie, które wyremontowali sami członkowie. Dzięki temu mogli rozpocząć aktywną działalność, włączając się w różnego rodzaju akcje i realizując własne przedsięwzięcia.

Pierwszym projektem zrealizowanym przez klub był „Wolontariat w środowisku lokalnym”. W tym celu młodzież nawiązała współpracę z różnymi słupskimi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, takimi jak: Dom Interwencji Kryzysowej, Schronisko dla Zwierząt, Dom Seniora, Polski Czerwony Krzyż, Młodzieżowe Centrum Kultury, Środowiskowe Świetlica Terapeutyczna, a także Domy Dziecka w Ustce i Bytowie. Działania klubu polegały na pracy wolontariackiej w tych instytucjach. Oprócz tego młodzież pracowała z uczniami ze słupskich szkół i dziećmi z rodzin zagrożonych problemami wychowawczymi. Zorganizowała dla nich wiele imprez, m.in. dyskotekę walentynkową, bal, ogniska dla dzieci, konkurs plastyczny. Wolontariusze brali też udział w „Balu Mikołajkowym” dla dzieci niepełnosprawnych. Młodzież z klubu organizowała i prowadziła różnego rodzaju kwesty, zbierała maskotki i słodycze dla dzieci, koce i karmę dla zwierząt ze schroniska, a także pieniądze na cele charytatywne. Klub wolontariusza przyłączył się do akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Pod koniec 2001 roku z inicjatywy Polskiej, Czeskiej i Niemieckiej Fundacji Dzieci i Młodzieży rozpoczął się w Polsce projekt tworzenia sieci grup europejskich Klub-Net. Młodzież z klubu, za namową Centrum Wolontariatu w Słupsku, podjęła decyzję o przystąpieniu do programu i przekształceniu swojego klubu w Klub-Net. Dzięki temu utrzymuje stały kontakt i realizuje wspólne projekty z ponad trzydziestoma podobnymi grupami z Czech, Niemiec i Polski, nadal pozostając organizacją skupioną na działaniach wolontarystycznych w swoim środowisku.

W wyniku powstania klubu wolontariusza, a później Klub-Netu młodzież organizuje dyskoteki dla sympatyków klubu i uroczystości okolicznościowe (co wzmacnia więź pomiędzy członkami klubu); współpracuje z innymi klubami działającymi na terenie szkoły (z Klubem Radiowęzła Szkolnego i Klubem Europejczyka); organizuje spotkania z lokalnymi dziennikarzami i udziela wywiadów do lokalnej prasy („Głos Pomorza”). Klub zaprezentował też swoją działalność na Targach Edukacyjnych zorganizowanych przez Wydział Oświaty Urzędu Miasta Słupska.

W przyszłości Klub-Net oprócz kontynuacji dotychczasowych działań będzie dążyć do założenia szkolnego telefonu zaufania, prowadzenia ankiet i dyskusji dla uczniów, rozszerzenia współpracy ze schroniskiem dla zwierząt, nawiązania kontaktu z innymi szkołami i utworzenia w nich klubów wolontariusza oraz wyposażenia nowej siedziby klubu.

Zespół klubu: Szkolny Klub Wolontariusza, przekształcony w Klub-Net istnieje w II LO w Słupsku od lutego 2001 r. Działa w nim 25 osób, uczniów liceum i gimnazjum. Ma swojego prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika – uczniów liceum ogólnokształcącego. Z ramienia szkoły opiekę nad klubem sprawuje nauczycielka angielskiego Beata Szlom, a ze strony Centrum Wolontariatu w Słupsku – jego prezes Ewa Kosiedowska. Członkowie klubu podzieleni są na grupy zadaniowe: każda grupa zajmuje się jego działalnością przez tydzień. Szefowie poszczególnych grup są odpowiedzialni za porządek, godziny otwarcia klubu, promocję, poradnictwo i dyżury.

Planowanie działań: Członkowie klubu spotykają się na cotygodniowych spotkaniach, na których omawiają bieżące sprawy i plan działania na następny okres. W spotkaniach, oprócz młodzieży, bierze udział opiekunka klubu oraz koordynator programu z Centrum Wolontariatu, czuwająca nad jego wdrażaniem i przebiegiem. Podczas spotkania omawiany jest budżet na najbliższe miesiące, ustalone są wstępne terminy planowanych działań.

Rola dorosłych

Klub-Net w Słupsku działa pod merytoryczną i organizacyjną opieką słupskiego Centrum Wolontariatu oraz szkoły, w której się mieści. Dorośli, w razie takiej potrzeby, udzielają młodzieży wsparcia merytorycznego, porad, konsultacji oraz pomocy przy organizowaniu szkoleń i spotkań.

Problemy

Pewnym problemem dla istnienia i działania grupy okazał się brak stałego zaplecza finansowego dla realizowanych projektów (ze względu na brak osobowości prawnej klubu, dość trudno było znaleźć sponsorów). Ograniczona ilość środków powodowała, że każda operacja finansowa musiała być dobrze przemyślana i rozsądnie przeprowadzona. Ale w rezultacie zapewniło to większą determinację w poszukiwaniu źródeł finansowania oraz umiejętnie, ściśle zaplanowane zarządzanie finansami. Problemem były również różnice zdań pojawiające się niekiedy pomiędzy koordynatorami poszczególnych grup zadaniowych. Ich podłożem była zbyt duża spontaniczność i różne sposoby podejścia do działań młodzieży w klubie. Nie wszystko było takie łatwe, jak się wydawało na początku, ale w końcu udało się osiągnąć kompromis i realizować wspólne przedsięwzięcia.

Uczniowie Społecznego Liceum Ogólnokształcącego nr 5 w Milanówku

W naszym liceum od ponad roku działa Szkolny Klub Wolontariatu, utworzony przez uczniów, którzy chcą być wolontariuszami – chcą pomagać innym, chcą swój wolny czas oddać do dyspozycji innych, potrzebujących ludzi. Obecnie takich zapaleńców jest około 16 z klas pierwszych i czwartych. Napisałam „około”, gdyż czasami jest to pomoc doraźna, to znaczy wystarczy parę spotkań, aby zażegnać kryzys, na przykład zagrożenie oceną niedostateczną z danego przedmiotu. Najczęściej jest to jednak współpraca stała, całoroczna.

Najczęstszą formą wolontariatu jest zatem pomoc w nauce młodszym koleżankom i kolegom. Uczniowie milanowskich szkół podstawowych bądź gimnazjalnych potrzebujący takiej pomocy zgłaszają się, za pośrednictwem swego pedagoga szkolnego, do naszego liceum i tak rozpoczyna się współpraca.

Nasza szkoła jest też w stałym kontakcie z milanowskim oddziałem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (TPD). Wolontariusze, którzy tam przychodzą nie tylko pomagają uporać się z lekcjami, ale i spędzają z wychowankami TPD czas, często na wspólnych grach i zabawach. Nawiązaliśmy też kontakt z jeszcze jednym ośrodkiem na terenie Milanówka, z Domem Rehabilitacyjno-Opiekuńczym dla niepełnosprawnych.

Nasi wolontariusze uczestniczą też w wielu akcjach ogólnopolskich, jak znana wszystkim Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, czy mniej znana akcja „Góra Grosza”. Staramy się też pamiętać o tych dzieciach z naszego miasta, które nie mogą liczyć na prezenty bożonarodzeniowe i właśnie dla nich, w tym roku, postanowiliśmy zostać świętymi Mikołajami i przygotowaliśmy paczki świąteczne. W planach mamy też objęcie naszą opieką mieszkające w Milanówku osoby starsze i samotne, które chciałyby skorzystać z pomocy młodych ludzi. Myślimy też o zorganizowaniu dla naszych wolontariuszy szkoleń, które dałyby im wiedzę i umiejętności potrzebne do radzenia sobie w różnych,

trudnych sytuacjach, pojawiających się w ich pracy.

Wolontariat to nie tylko sposób na spędzenie wolnego czasu czy bycie użytecznym. Wolontariat to przede wszystkim wyjście naprzeciw drugiemu człowiekowi, to podjęcie odpowiedzialności za drugiego człowieka, to wspaniałe doświadczenie obdarowywania i bycia obdarowanym.

Agnieszka Drabik, uczennica Gimnazjum w Konstancynie Łódzkiej

O wolontariacie dużo w ostatnich latach mówi się w mediach, pisze w gazetach. Jest to bezinteresowna, nieodpłatna pomoc innym, potrzebującym. Wydawałoby się, że ludzie – także i młodzież – w dzisiejszych czasach, nie są zdolni do bezinteresowności i niesienia pomocy innym, przecież obcy ludziom. Tymczasem rzeczywistość okazuje się być zupełnie inna...

Idea stworzenia wolontariatu w szkole wyszła właśnie od młodzieży. Wiosną 2003 roku kilkoro uczniów ówczesnych klas trzecich przyszło do pedagoga szkolnego – pani Małgosi Winiarczyk – z prośbą o wskazanie placówek czy też osób, które przyjmą pomoc gimnazjalistów. Pani Winiarczyk nie pozostawiła uczniów samych sobie, wskazała im miejsca, gdzie mogą działać, nawiązała kontakty z różnymi instytucjami, które podejmą trud przyjęcia wolontariuszy i zaopiekują się nimi.

I tak właśnie, jeszcze przed końcem roku szkolnego uczniowie trafili do Przedszkola Nr 4 oraz do Świetlicy Terapeutycznej przy Centrum Pomocy Rodzinie.

Od nowego roku szkolnego, tzn. 2003/2004, idea stworzenia szkolnego wolontariatu powróciła i szybko okazało się, że odbija się szerokim echem wśród uczniów. Wiadomość o rozpoczęciu działalności szkolnego wolontariatu przyciągnęła prawdziwe tłumy zainteresowanych na spotkanie organizacyjne. Chętnych było o wiele więcej niż miejsc niesienia pomocy. Pani Winiarczyk zaprosiła na spotkanie z zainteresowanymi przedstawiciela Regionalnego Centrum Wolontariatu w Łodzi, który przybliżył nam pracę wolontariusza, zasady obowiązujące w wykonywaniu takiej pracy oraz zapis w ustawie o wolontariacie. Wyjaśnił nam również wszelkie wątpliwości.

W naszym szkolnym wolontariacie działa mnóstwo ludzi, głównie uczniowie klas II i III, chociaż i pierwszoklasiści coraz bardziej interesują się „tym całym zamieszaniem” – przychodzą do osób opiekujących się wolontariatem oraz do samych wolontariuszy i wypytyują o naszą działalność. Zajmą miejsce starszych kolegów, gdy ci pójdą w szeroki świat. Wolontariatem w naszej szkole opiekują się: pani Małgosia Winiarczyk oraz panie bibliotekarki: Mariola Staniek, Ewa Pawlak, a zakres działania rozszerza się z każdym miesiącem.

Wolontariuszka Dominika Tęgowska

„Im więcej kochamy i dajemy siebie, tym więcej nasze życie zyskuje na znaczeniu i wartości.”

Takim mottem kieruje się nasz klub wolontariusza, który został założony na początku stycznia 2005 r. pod kierunkiem pani Magdaleny Brodali. Tworzy go grupa uczniów, którzy bezinteresownie i z ogromną życzliwością wyrażają chęć pomocy innym. Chcemy pomagać ludziom schorowanym i w podeszłym wieku, którzy potrzebują wsparcia i rozmowy.

Nasze pierwsze kroki zaowocowały w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym pod wezwaniem św. Jadwigi w Trzebnicy. Mieszkańcy tamtejszego domu są ludźmi starszymi, schorowanymi, spędzającymi swoje życie samotnie.

Potrzebują oni zainteresowania ich osobą i zwykłej, a zarazem szczerzej i życzliwej rozmowy.

Pojechaliśmy do nich 28 lutego 2005 r. W prezencie dla nich zabraliśmy piękny i ogromny bukiet kwiatów robiony własnoręcznie. Weszliśmy do świetlicy. Zabrani tam ludzie już na samym początku ogromnie się ucieszyli, a nasz prezent przyjęli z ogromną radością i podziękowaniem. Gdy zostaliśmy oprowadzeni po salach z wielką przyjemnością rozmawialiśmy z tymi osobami. Nasze wrażenia były szokujące. Tamtejsi ludzie bardzo potrzebowali rozmowy z drugim człowiekiem, zrozumienia, pocieszenia, a nawet bycia z kimś bliskim w milczeniu. Bardzo szybko znaleźliśmy wspólny język z „babciami”, które są takie troskliwe i przesympatyczne. Łzy cisnęły się nam do oczu, tak samo, jak i tym babciom, które opowiadały o swoim życiu, rodzinie, dzieciach i o tym, jak trafiły do tego zakładu. Wystarczyło zwykłe przywitanie się, podanie ręki lub przytulenie się, aby radość tych ludzi była niesamowita i dawała taką ogromną miłość i przywiązanie do nich. Niestety, gdy nadszedł czas wyjazdu bardzo trudno było się nam rozstawać, a pożegnanie było pełne pytań ze strony tych osób „Czy nie zapomnicie o nas i kiedy znowu do nas przyjedziecie?” Osoby te nie za bardzo wierzyły nam, że ich odwiedzimy, choć to szczerze przyrzekaliśmy. Staraliśmy się z uśmiechem na twarzy być między nimi, jednak ich słowa podziękowania spowodowały ogromne wzruszenie. Jesteśmy dumni i bardzo szczęśliwi, że mogliśmy sprawić im radość. Dzięki tej wizycie zrozumieliśmy, że nasz nowo powstały wolontariat ma sens, a bycie w nim daje nam ogromną satysfakcję z bycia potrzebnym. Mamy też ogromną nadzieję, że nasze wszystkie plany powiodą się i dadzą radość innym. Jesteśmy przekonani, że dzięki temu wyjazdowi nasza pomoc innym ludziom się rozwinie, ponieważ staliśmy się bogatsi w szacunek i zrozumienie.

2. Konkurs „Serce na dłoni”

Konkurs „Serce na dłoni” jest przykładem inicjatywy, mającej na celu promocję idei wolontariatu i aktywizowanie młodzieży szkół podstawowych i średnich. Organizatorem konkursu jest Centrum Wolontariatu w Poznaniu.

WOLONTARIAT
POZNAŃSKI

Regulamin konkursu „Serce na dłoni”

pod patronatem Prezydenta Miasta Poznania

Konkurs na inicjatywę wolontariacką, skierowany do dzieci i młodzieży szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz placówek prowadzących działalność opiekuńczo-wychowawczą w Poznaniu.

Cele

- ✓ Promowanie idei wolontariatu w szkołach i placówkach prowadzących działalność opiekuńczo-wychowawczą.
- ✓ Wywołanie inicjatyw wolontariackich.
- ✓ Kształcenie postaw prospołecznych oraz umiejętności współdziałania w grupie.
- ✓ Integracja grup dziecięcych i młodzieżowych z organizacjami pozarządowymi.

Organizatorzy

Organizatorem Konkursu jest Regionalne Centrum Wolontariatu w Poznaniu przy współudziale Urzędu Miasta Poznania oraz Kapituły Konkursu.

Nagroda

Fundatorem nagrody głównej jest Prezydent Miasta Poznania.

Założenia programowe

Ideą konkursu jest stworzenie atmosfery sprzyjającej aktywnemu i świadomemu współuczestnictwu dzieci i młodzieży w życiu społecznym. Organizatorzy Konkursu pragną promować pracę wolontarystyczną i ukazać społeczeństwu, że wrażliwość, empatia i umiejętność współpracowania nie są obce dzieciom i młodzieży.

Pomysł zaprojektowania pracy wolontariackiej przez dzieci lub młodzież, a później jej wykonanie da szansę młodym ludziom dowartościować się i znaleźć w zaszczytnym gronie wolontariuszy. Ogromna rola przypadnie opiekunom konkursu, którzy jako liderzy grup będą stymulować pomysły i działania. Znajomość własnego środowiska pozwoli na wskazanie potrzebujących pomocy, a rozeznanie w możliwościach swoich podopiecznych da całej grupie możliwość wybrania optymalnej formy pracy. W każdej sytuacji przy grupie tworzącej swój projekt oraz wykonującej pracę pomocna będzie wskazana przez nich organizacja pozarządowa. Razem z grupą, na cyklicznych spotkaniach i w miarę potrzeb pracować będzie wolontariusz. On także będzie sprawozdawcą przed Kapitułą Konkursu, której oceniająca funkcja umożliwi wyłonienie zwycięzców.

Założenia organizacyjne

I. Uczestnicy

- 1. W konkursie mogą uczestniczyć dzieci i młodzież szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz placówek prowadzących działalność opiekuńczo-wychowawczą na terenie miasta Poznania.*
- 2. Uczestnikami są dzieci i młodzież od 10 do 19 roku życia.*
- 3. Uczestnicy konkursu tworzą grupy od 6 do 12 osób, liderem grupy może być tylko osoba dorosła: wychowawca, nauczyciel, instruktor itd.*
- 4. Grupy konkursowe pracują i są oceniane w następujących kategoriach wiekowych:*
 - ✓ Szkoła podstawowa od klasy III,*
 - ✓ Gimnazjum,*
 - ✓ Szkoły ponadgimnazjalne.*

Uczestnicy konkursu reprezentujący pozostałe placówki tworzą grupy według analogicznego podziału.

II. Zadania uczestników konkursu

Uczestnicy konkursu:

- 1. Zawiązują grupę pod kierownictwem lidera.*
- 2. Dokonują wywiadu środowiskowego: określają potrzeby w swoim otoczeniu i możliwości grupy.*
- 3. Nawiązują kontakt z wybraną organizacją pozarządową (w miarę potrzeb).*
- 4. Dokonują wyboru, określają formy pracy i układają plan działania. Plan powinien mieć formę pisemną (wzór zgłoszenie razem z kopią należy dostarczyć do Regionalnego Centrum Wolontariatu w Poznaniu zgodnie z terminarzem Konkursu).*
- 5. Realizują projekt pod opieką lidera i wolontariusza-sprawozdawcy.*
- 6. Składają sprawozdanie do Kapituły Konkursu zgodnie z terminarzem konkursu. Forma sprawozdania jest decyzją grupy.*
- 7. Biorą udział w uroczystym ogłoszeniu wyników konkursu.*

III. Zadania organizatorów konkursu

Organizatorzy konkursu:

1. Powołują Kapitułę Konkursu i organizują jej pracę.
2. Dostarczają broszurę, informującą o organizacjach pozarządowych działających na terenie miasta Poznania.
3. Przeprowadzają szkolenie dla opiekunów grup pt. „Jak zdobyć i zatrzymać wolontariusza” – zgodnie ze standardami Sieci Centrów Wolontariatu.
4. Przeprowadzają szkolenie: „Praca metodą projektów” – dla 2 przedstawicieli grup (wg. zapotrzebowania).
5. Przydzielają wolontariusza–sprawozdawcę.
6. Prowadzą monitoring przebiegu konkursu.
7. Informują Kapitułę o przebiegu konkursu i prowadzą dokumentację działań.
8. Ogłaszają publicznie wyniki konkursu.

IV. Zadania wolontariusza-sprawozdawcy

Wolontariusz-sprawozdawca:

1. Współpracuje z opiekunem grupy i pomaga w przezwyciężaniu problemów zaistniałych w trakcie trwania konkursu.
2. Raz w miesiącu kontaktuje się z Centrum Wolontariatu i składa ustne sprawozdanie z przebiegu prac.
3. W razie potrzeby uczestniczy w posiedzeniach Kapituły.
4. Ma prawo być beneficjentem nagrody, razem ze zwycięską grupą.

V. Terminarz konkursu

1. Konkurs będzie trwać od chwili ogłoszenia tj. 5 grudnia 2005 roku do 25 maja 2006 roku.
2. Zgłoszenie projektów powinno nastąpić do 1 marca 2006 roku w siedzibie Regionalnego Centrum Wolontariatu, tj. 60-779 Poznań, ul. Skryta 14/1.
3. Do dnia 17 maja Kapituła Konkursu powinna otrzymać sprawozdanie z realizacji. Sprawozdanie ma formę dowolną (sprawozdanie pisemne, zdjęcia, kronika, film wideo itp.). Zgłoszenie zakończenia prac oraz sprawozdanie należy złożyć w siedzibie Centrum Wolontariatu (jw.)
4. Publiczne ogłoszenie (w mediach lokalnych) wyników konkursu nastąpi do dnia 31 maja 2006 roku.

VI. Kryteria oceny

1. Kapituła Konkursu wskazuje w każdej z kategorii wiekowej trzy grupy nominowane do uzyskania tytułu laureatów konkursu. Nominacja następuje na podstawie głosów członków Kapituły.

2. Kapituła ma prawo, w celu uzyskania dokładniejszych informacji, zaprosić wolontariusza - sprawozdawcę na swoje posiedzenie.
3. Członkowie Kapituły spotykają się co najmniej dwa razy w ciągu trwania konkursu, a podczas ostatniego spotkania wyłoniany jest zwycięzca.
4. Kapituła Konkursu spośród nominowanych grup wyłania w tajnym głosowaniu laureatów konkursu w każdej kategorii wiekowej.
5. Spośród 3 zwycięskich grup Kapituła wybiera laureata nagrody głównej.

Postanowienia końcowe

1. W sprawach nie objętych regulaminem decyduje Kapituła Konkursu. Rozstrzygnięcie konkursu są ostateczne.
2. Organizatorzy zapewniają wykorzystanie danych osobowych zawartych w zgłoszeniach i sprawozdaniach wyłącznie na użytek konkursu.
3. Regulaminy SKW

3. Regulaminy szkolnych klubów wolontariusza

Przykładowe wzory regulaminów SKW opracowane w Lublinie i Janowie Lubelskim:

Regulamin Szkolnego Klubu Wolontariusza w Lublinie

Postanowienia ogólne

1. „Szkolne Kluby Wolontariusza” to program wychowawczy Regionalnego Centrum Wolontariatu w Lublinie.
2. Kluby powołuje się dla zainteresowania młodzieży pomocą potrzebującym, ponieważ wychowawcze oddziaływanie wolontariatu pomaga w przygotowaniu do odpowiedzialnego wejścia w dorosłe życie.

Prawa i obowiązki członków

1. Członkami Klubu może być młodzież szkolna, która respektuje zasady Klubu.
2. W Klubie obowiązują zasady:
 - ✓ zasada osobistej pracy nad własnym rozwojem,
 - ✓ zasada zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy,
 - ✓ zasada troski o los słabszych.
3. Członkowie Klubu mogą podejmować pracę w wymiarze nieutrudniającym nauki i pomocy w domu. Podstawą relacji interpersonalnych między członkami Klubu jest prawda, przyjaźń i życzliwość. Zasada ta dotyczy również relacji pomiędzy Klubami.

4. Członkowie niepełnosprawni realizują plan pracy z pomocą wolontariuszy sprawnych. Niepełnoletni członkowie Klubu muszą przedstawić pisemną zgodę rodziców na działanie w Klubie.
5. Członek Klubu systematycznie wpisuje do „Dzienniczka Wolontariusza” wykonane prace oraz spostrzeżenia i opinie. Dokonywać wpisu może także osoba lub instytucja, na rzecz której wolontariusz pracuje.

Struktura

1. Klub może być powołany w szkole lub innej placówce oświatowej.
2. Warunkiem powołania Klubu jest podpisanie Regulaminu i Porozumienia o Współpracy między opiekunem Szkolnego Klubu Wolontariusza a Regionalnym Centrum Wolontariatu.
3. Opiekunem Klubu zostaje nauczyciel lub pedagog szkolny, który wyrazi chęć zaangażowania się w organizowanie i monitorowanie pracy wolontariuszy.
4. Bezpośrednią działalnością Klubu kierują przeszkoleni liderzy wraz z opiekunem.
5. Liderzy Klubu kierują pracą i odpowiadają za: realizację planu pracy, przyjmowanie sprawozdań z pracy oraz organizowanie szkoleń, grup wsparcia (spotkania wszystkich członków Klubu w celu dzielenia się doświadczeniami i pomysłami – nie rzadziej niż wraz w miesiącu). Na spotkania mogą być zapraszani przedstawiciele Centrum Wolontariatu oraz psycholog i/lub pedagog, współpracujący z Klubem.
6. Szkolne Kluby Wolontariusza współpracują z Regionalnym Centrum Wolontariatu, którego celem jest udzielanie wsparcia Klubom w zakresie: koordynacji działań, szkoleń, pomocy metodycznej, prawnej i psychologicznej.
7. Klub zobowiązany jest do przesyłania corocznego sprawozdania z działalności na adres Regionalnego Centrum Wolontariatu.

Postanowienia końcowe

1. Regionalne Centrum Wolontariatu za pośrednictwem publikacji oraz internetu na bieżąco przekazuje Klubom informacje potrzebne w pracy wolontariuszy.
2. Wolontariusze obchodzą swoje święto 5 grudnia – w Międzynarodowym Dniu Wolontariusza. W tym dniu wręczane są znaczki wolontariusza osobom, które w oczach opiekunów systematyczną pracą na nie zasłużyły.

Regulamin Szkolnego Klubu Wolontariusza w Janowie Lubelskim opracowany przez jego członków

I. Postanowienia ogólne

1. Wolontariat – to bezpłatne, świadome i dobrowolne działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi

rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie.

2. *Wolontariusz – osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. Wolontariuszem może być każdy, w każdej dziedzinie życia społecznego, wszędzie tam, gdzie taka pomoc jest potrzebna.*
3. *Szkolny Klub Wolontariusza jest inicjatywą młodzieży, skierowaną do ludzi młodych, którzy chcą pomagać najbardziej potrzebującym, reagować czynnie na potrzeby środowiska, inicjować działania w środowisku szkolnym i lokalnym, wspomagać różnego typu inicjatywy charytatywne, kulturalne.*
4. *Klub Wolontariusza jest wspólnotą niezależną politycznie, całkowicie nieodpłatną i otwartą na wszystkich, którzy chcą pomagać innym.*
5. *Klub Wolontariusza działa tam, gdzie może służyć ludziom, którzy tego potrzebują.*

II. Cele i sposoby działania

1. *Celem Klubu Wolontariusza jest zaangażowanie ludzi młodych do świadomej, dobrowolnej i nieodpłatnej pomocy innym, zapoznanie z ideą wolontariatu.*
2. *Celem Klubu jest rozwijanie wśród młodzieży postawy zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy, otwartości i wrażliwości na potrzeby innych, życzliwości i bezinteresowności.*
3. *Wolontariat ma na celu aktywne działanie w obszarze pomocy koleżeńskiej, społecznej, życia kulturalnego i środowiska naturalnego.*
4. *Klub Wolontariusza stwarza przestrzeń dla takiej służby poprzez organizowanie konkretnych sposobów pomocy i tworzenie zespołów wolontariuszy.*
5. *Celem jest wypracowanie systemu włączania młodzieży do działań o charakterze wolontarystycznym i wykorzystanie ich umiejętności i zapału w pracach na rzecz szkoły i środowiska szkolnego, łączenie na poziomie szkoły i jej otoczenia młodzieży chętnej do niesienia pomocy z osobami i środowiskami pomocy tej oczekującymi.*
6. *Przygotowanie uczniów gimnazjum do podejmowania działań wolontariackich na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.*
7. *Wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży szkolnej.*
8. *Promocja idei wolontariatu w szkole.*
9. *Prowadzenie warsztatów, szkoleń i cyklicznych spotkań wolontariuszy.*
10. *Klub Wolontariusza angażuje się również do obsługi jednorazowych imprez o charakterze charytatywnym (np. kwesty uliczne, koncerty charytatywne itp.) i ewangelizacyjnym (np. duże spotkania ewangelizacyjne, koncerty itp.).*
11. *Angażowanie ludzi młodych do działań w wolontariacie może odbywać się poprzez:*
 - ✓ *wzajemne kontakty przyjacielskie i rówieśnicze,*
 - ✓ *organizowanie spotkań informacyjnych o Klubie Wolontariusza,*
 - ✓ *przekazywanie informacji o Klubie za pośrednictwem wydawnictw oraz stałych kontaktów z mediami (np. gazety lokalne, jak też strona internetowa).*
12. *Miejscem organizacji działania wolontariatu jest Gimnazjum Publiczne w Janowie Lubelskim.*

13. Klub Wolontariusza w sposób stały pragnie służyć pomocą dzieciom, osobom chorym, niepełnosprawnym, samotnym itp.
14. Klub Wolontariusza włącza się w pomoc przy przeprowadzaniu różnego rodzaju imprez, pełniąc podczas nich głównie funkcje służebne (np. organizacja punktów informacyjnych, kierowanie porządkiem, asystencja w punktach medycznych, kwestowanie itp.).

III. Wolontariusze

1. Wolontariuszem może zostać każdy, kto pragnie służyć innym.
2. Członkiem Klubu może być młodzież szkolna, respektująca zasady Klubu, po uprzednim przedstawieniu opiekunom Klubu pisemnej zgody rodziców na działalność wolontariacką.
3. Działalność Klubu opiera się na zasadzie dobrowolności i bezinteresowności.
4. Członkowie Klubu mogą podejmować pracę w wymiarze, który nie utrudni im nauki i pomocy w domu.
5. Członek Klubu kieruje się bezinteresownością, życzliwością, chęcią niesienia pomocy, troską o innych.
6. Każdy członek Klubu systematycznie wpisuje do „Dzienniczka Wolontariusza” wykonane prace oraz spostrzeżenia i opinie.
7. Członek Klubu systematycznie uczestniczy w pracy Klubu, a także w spotkaniach i warsztatach dla wolontariuszy.
8. Każdy członek Klubu stara się aktywnie włączyć w działalność Klubu, zgłaszać własne propozycje i inicjatywy, wykorzystując swoje zdolności i doświadczenie.
9. Każdy członek Klubu swoim postępowaniem stara się promować ideę wolontariatu, być przykładem dla innych.
10. Każdy członek Klubu stara się przestrzegać zasad zawartych w Karcie Wolontariusza oraz w Regulaminie Klubu.

IV. Standardy funkcjonowania Klubu Wolontariusza

1. Prowadzenie warsztatów i szkoleń dla wolontariuszy – przygotowanie młodzieży do pracy wolontarystycznej.
2. Koordynacja pracy wolontariuszy.
3. Monitorowanie działań wolontariuszy.
4. Ewaluacja pracy wolontariuszy.

V. Struktura Klubu Wolontariusza

1. Klub Wolontariusza nie posiada jakiegóż szczególnie rozbudowanej struktury organizacyjnej.

2. Na czele Klub Wolontariusza stoi zespół koordynatorów wolontariatu (nauczyciele-wolontariusze).

VI. Obszary działania

Aktywność wolontariuszy uczestniczących w projekcie ukierunkowana jest na dwa zasadnicze obszary: środowisko szkolne i środowisko lokalne (zewnętrzne).

1. Organizowanie pomocy koleżeńskiej i akcji wolontariatu w środowisku szkolnym.
2. Praca w Domu Pomocy Społecznej w Janowie Lub.
3. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pomocy w organizowaniu spotkań i imprez dla dzieci i osób niepełnosprawnych.
4. Współpraca z instytucjami i agendami samorządowymi.
5. Działalność w każdym miejscu, zgodnie z Kartą Wolontariusza, gdzie wolontariusz może nieść pomoc

VII. Majątek i fundusze

1. Wolontariusze nie wnoszą żadnych stałych składek z tytułu przynależności do Klubu. Wszelkie koszty związane z udziałem wolontariuszy w poszczególnych akcjach ponosi Klub Wolontariusza.
2. Pozyskiwaniem wszelkich środków potrzebnych do przeprowadzenia akcji zajmuje się zespół koordynatorów.
3. Wszelkie środki finansowe będą przeznaczone tylko i wyłącznie na Klub Wolontariusza (np. działalność informacyjna itp.).

VIII. Nagradzanie wolontariuszy

1. Co najmniej raz na rok zostanie zorganizowane spotkanie nagradzająco-podsumowujące, na którym spotykają się wszyscy wolontariusze wraz z opiekunami w celu przypomnienia misji wolontariatu, celów i zasad działania oraz nagrodzenia za działalność wolontariacką.
2. Formy nagradzania:
 - ✓ wyrażenie uznania słownego,
 - ✓ pochwała na forum szkoły,
 - ✓ umieszczenie nazwiska w sprawozdaniu organizacji, artykule gazetki szkolnej,
 - ✓ wręczenie listów pochwalnych i dyplomów.
3. Nagradzanie wolontariuszy ma walor motywujący, podkreślający uznanie dla działalności wolontariusza.

4. Przykładowe scenariusze zajęć na pierwsze spotkania SKW

Scenariusz I: Wolontariat – co to takiego?

Cele spotkania:

- ✓ zapoznanie młodzieży z ideą wolontariatu,
- ✓ zapoznanie z podstawowymi zasadami pracy wolontarystycznej w odróżnieniu od innego zaangażowania,
- ✓ ukazanie potrzeby podejmowania działań pomocowych na rzecz potrzebujących,
- ✓ uwrażliwienie uczestników spotkania na potrzeby innych ludzi,
- ✓ ukazanie różnych form i sposobów pracy wolontarystycznej.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia spotkania:

- ✓ szary papier,
- ✓ markery,
- ✓ koperty.

Przebieg spotkania:

1. Na dużym arkuszu papieru rysujemy słońce w środku wpisujemy słowo „wolontariat”. Prosimy uczestników spotkania, by każdy na jednym z promieni napisał z czym kojarzy mu się określenie „wolontariat” (może to być inne określenie wolontariusza, osoba itp.) Po wypełnieniu promieni innymi określeniami podejmujemy rozmowę, podsumowując to ćwiczenie. Prosimy jedną osobę o odczytanie wszystkich określeń. Jeżeli jakieś określenie dla grupy jest kontrowersyjne prosimy autora o uzasadnienie. Ważne jest, by w ramach tego ćwiczenia pokazać, jak wiele jest określeń pracy wolontarystycznej.
Skąd więc i dlaczego pojawiło się określenie wolontariat? Wolontariat jest określeniem, które pojawiło się w latach '60 ubiegłego stulecia, pochodzi od łac. słowa voluntarius – ochotniczy, dobrowolny. Pojawiło się po to, by w różnych krajach, na wszystkich kontynentach takie samo zaangażowanie, służbę nazywać jednakowo – by tworzyć ruch wolontarystyczny ponad podziałami na granice państw, kontynentów, różnorodność językową.
2. Każdy z nas ma jakiś obraz wolontariatu. Spróbujemy teraz usystematyzować naszą wiedzę na temat wolontariatu stworzyć definicję wolontariatu. Dzielimy uczestników spotkania na 4 grupy. Każdą z grup prosimy o wylosowanie jednej koperty.
*I koperta – płatna/bezpłatna.
II koperta – świadomie podjęta decyzja/praca „przy okazji” bez podjęcia decyzji.
III koperta – dobrowolna/z przymusu.
IV koperta – wobec najbliższych (rodziny, przyjaciół), wobec innych osób, z którymi nie łączą nas więzi rodzinne, przyjacielskie, koleżeńskie.*

Każdą z grup prosimy o wybranie właściwego określenia pracy wolontarystycznej i uzasadnienie swojego wyboru.

Prezentacja pracy grupowej, podsumowanie i zapoznanie z definicją wolontariatu.

Wolontariat – to świadome, dobrowolne i bezpłatne działanie na rzecz innych potrzebujących pomocy, wykraczające poza związki rodzinno – przyjacielsko – koleżeńskie.

3. Skoro wiemy już co to jest praca wolontarystyczna zastanówmy się, co znaczy pomagać. Zapraszamy dwie osoby, które odegrają scenkę. W szkole jest osoba, która ma bardzo trudną sytuację rodzinną, nie ma warunków do nauki, ma bardzo dużo zaległości w nauce, nie ma pieniędzy na korepetycje i potrzebuje pomocy. Przychodzi do koordynatora SKW i prosi o pomoc (prosimy o odegranie tej scenki). Następnie staramy się krok po kroku prześledzić etapy rozmowy i zastanowić, jak pomóc i co oznacza udzielenie pomocy.

Warunki dobrej pomocy:

- ✓ poznać dokładnie problem,
- ✓ poznać przyczyny trudnej sytuacji,
- ✓ dowiedzieć się, z jakiej pomocy osoba już korzysta,
- ✓ zastanowić się, jak realnie możemy tej osobie pomóc (pamiętajmy, że nie musimy być profesjonalistami w każdej dziedzinie, czasami pomóc to skontaktować z profesjonalistą),
- ✓ ustalić harmonogram pomocy – kto, kiedy i w jaki sposób może pomóc.

Podsumowanie spotkania. Przypomnienie, wspólne powtórzenie definicji wolontariatu i warunków dobrej pomocy.

Scenariusz II: Ja wolontariusz – co to znaczy być wolontariuszem?

Cele spotkania:

- ✓ refleksja nad tym, jakie cechy powinien posiadać wolontariusz,
- ✓ dlaczego te cechy są bardzo ważne,
- ✓ zastanowienie się nad tym, czy ja rzeczywiście mogę być wolontariuszem.

Materiały:

- ✓ rekwizyty (zegarek, kalendarz, telefon, buty, lusterko...),
- ✓ papier,
- ✓ markery.

Przebieg spotkania:

1. Przypomnienie definicji wolontariatu, zasad niesienia pomocy i wprowadzenie w tematykę spotkania:
 - ✓ Czy każda osoba może zostać wolontariuszem?

- ✓ *Jakie warunki powinna spełniać?*
 - ✓ *Co jest najważniejsze w pracy wolontariusza?*
2. *Wykładamy na stole maksymalnie jak najwięcej różnych rekwizytów wśród których powinny się znaleźć: serce, rękawiczka (symbolizująca pomocną dłoń), telefon, kalendarz, dobre buty, film fotograficzny, kłódka... Następnie prosimy uczestników spotkania o wybieranie tych rekwizytów, które symbolizują cechy, którymi powinien charakteryzować się wolontariusz.*
 3. *Pamiętajmy o punktualności, systematyczności, uprzejmości, wytrwałości, odpowiedzialności, konieczności powiadamiania o spóźnieniach lub niemożności wywiązania się z zadania, konieczności zachowania tajemnicy związanej z osobą, której pomagamy. Oczywiście, nikt z nas nie jest chodzącym ideałem, mamy pewne wady. Nie znaczy to, że nie możemy być wolontariuszami. Bardzo ważne jest jednak, żeby pracować nad sobą. Wolontariat jest właśnie szkołą pracy nad sobą i swoim charakterem.*
 4. *Dzielimy uczestników spotkania na 3, 4-osobowe grupy i prosimy o wylosowanie jednego, dwóch rekwizytów, odpowiadających cechom wolontariusza oraz prosimy o wykonanie polecenia: uzasadnij, że ta cecha wolontariusza jest bardzo ważna poprzez pokazanie możliwych skutków braku tej cechy, np.: „Wolontariusz powinien być punktualny, bo kiedy nie jest punktualny to...”.*
 5. *Podsumowanie spotkania: Wolontariuszem może być każda osoba, która świadomie podejmuje decyzję, że chce zostać wolontariuszem, czyli pomagać potrzebującym nie oczekując w zamian zapłaty. Każdy wolontariusz powinien pamiętać o zasadach pracy wolontarystycznej i pracować nad sobą, żeby nie zawieść tego, kto z pomocy korzysta. Nie każdy jednak może wszędzie pracować jako wolontariusz – zawsze charakter pracy powinien być dobrze dostosowany do możliwości i cech wolontariusza.*

Scenariusze opracowała Katarzyna Braun – Centrum Wolontariatu Lublin.

V. Z DOŚWIADCZEŃ
WOŁONTARIUSZY
– WYPOWIEDZI UCZNIÓW

Wielu wolontariuszy podzieliło się z nami swoimi doświadczeniami i refleksjami z pracy wolontarystycznej, którą wykonują w ramach przynależności do SKW. Poniżej przedstawiamy niektóre z nich. Mamy nadzieję, że ich przemyślenia zainspirują szkoły i młodzież do działania na rzecz innych.

1. Szkolny Klub Wolontariusza - Klub Net w Słupsku

Poniżej przytaczamy dwie wypowiedzi licealistów dotyczące korzyści, jakie przynosi im działalność w klubie Necie. Składają się one z odpowiedzi na pytania, które zostały im zadane.

Klaudia Szczęśniak, klasa Ib II Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Słupsku

- a) Uczęszczając do klubu wolontarystycznego młodzi ludzie poświęcają się tej działalności i zawsze znajdzie się ktoś, kto byłby chętny się do niego zapisać.
- b) Praca w klubie daje nam satysfakcję z pomocy innym. Zawieramy nowe przyjaźnie, poznajemy nowych ludzi, uczymy się rozwiązywać problemy i działać w zespole.
- c) Przede wszystkim największą korzyścią jest to, że należymy do takiego klubu. Zabijamy w ten sposób czas, bo zamiast włóczyć się po ulicach czy siedzieć przed telewizorem, jesteśmy zaangażowani w wolontariat.
- d) Myślę, że ogólnie młodzież jest zainteresowana taką działalnością. Wiele osób musi niestety wybierać, np. albo wolontariat albo taniec, a inni nie wiedzą, gdzie się zgłosić.
- e) Można by było nagłośnić w szkole (i nie tylko) „adopcje” zwierząt ze schroniska.
- f) Może profesjonalne przeszkolenie nie jest potrzebne, ale warsztaty wyjaśniające wszystkie sprawy związane z wolontariatem by się przydały.
- g) Uczymy się: pomagać innym, kontaktować z niepełnosprawnymi, osobami starszymi i dziećmi. Wiedzą, że jest ktoś, kto im pomaga, dla kogoś coś znaczą.

Aleksandra Lew-Kiedrowska, kl. 3 II Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Słupsku

- a) Warto tworzyć SKW, ponieważ daje to pewne możliwości samokształcenia w społeczności uczniowskiej. Dzięki takim klubom w szkole można pokazać innym rówieśnikom, jak w sposób kreatywny i nawet aktywny można spędzać wolny czas, jak można pomagać innym.
- b) Praca w klubie daje przede wszystkim satysfakcję, ale nie tylko. Można też dzięki takiej działalności poznać wielu ciekawych ludzi, zawiązać trwałe przyjaźnie.
- c) Korzyści: dobre samopoczucie wyływające z własnej samorealizacji (człowiek czuje się naprawdę potrzebny), nauka odpowiedzialności, kreatywnego myślenia, konstruktywnego planowania.
- d) Moim zdaniem coraz większa liczba młodzieży jest zainteresowana pracą wolontarystyczną. Wydaje mi się, że wynika to z dostrzegania przez młodych ludzi problemów współczesnego świata, a także tego, że ludzkość dąży powolnie do samodestrukcji – młodzież chce poprzez „naprawienie” najbliższego środowiska, naprawić świat.

- e) Jeśli chodzi o to, gdzie jeszcze moglibyśmy pomagać, to oprócz miejsc, gdzie nasz klub już działa, mogłoby to być np. hospicjum, świetlice terapeutyczne, inne szkoły, a nawet kościoły (w części z tych miejsc już działaliśmy, ale w ostatnim czasie ta działalność została zakończona).
- f) To, czy potrzebne nam jest profesjonalne przeszkolenie przed podjęciem naszej pracy, zależy oczywiście od tego, jakiego typu będzie to praca. Jeśli ma być to pomoc ludziom ciężko chorym bądź upośledzonym, to pewne przygotowanie jest konieczne, jednak w większości podjętych przez nas działań wystarczą proste szkolenia.
- g) Kontakt klubu „AFERA” z Centrum Wolontariatu w Słupsku powinien być stały. Wydaje mi się, że członkowie klubu powinni często odwiedzać Centrum Wolontariatu i w miarę możliwości pomagać również w jego działalności. Jest bardzo dużo osób potrzebujących pomocy, które zgłaszają się do tej placówki, a niektórym z nich mogą pomagać także uczniowie naszej szkoły.
- h) Główna korzyść to obopólne zadowolenie: nasze, że sprawdzamy się w tym, co robimy; środowiska lokalnego, że pomagamy w miarę możliwości. Są to także korzyści, o których już wcześniej wspominałam oraz budowanie lepszej rzeczywistości.

2. Wolontariat w Domu Małego Dziecka w Lęborku

Kamila Kijewska IIIA, uczennica Gimnazjum nr 2 w Lęborku

„Chodzę do Domu Dziecka, bo sprawia mi to przyjemność. Robię to również z potrzeby własnego serca. Odczuwam radość, widząc ich radość. Gdy poznałam te dzieci, zrobiło mi się ich żal. Chodzę do Domu Dziecka, bo chcę im w jakiś sposób pomóc i umilić czas. Dzięki temu, że jestem wolontariuszką stałam się bardziej wrażliwa na ludzką krzywdę. Poprzez wolontariat zrozumiałam, jak czują się dzieci, które nie mają rodziny”.

3. Doświadczenia wolontariuszy z Puchaczowa

Wolontariusze z Puchaczowa

Z pomocą tym, którzy daleko

„Pamięć o tych, którzy obok nas nie wystarcza, potrzeba widzenia odległości mierzonej nie kilometrami, lecz sercem i wyobraźnią. Gdzieś, poza Polską są też młodzi ludzie, którzy potrzebują pomocy... Pomysłów na solidarność było wiele... Prowadzimy w swoich miejscowościach i w szkołach zbiórki i akcje, z których dochód przeznaczamy na ważne cele”.

Adopcja serca, czyli droga z Puchaczowa do Afryki

„Cały nasz Klub zaangażował się bardzo w pomoc koledze mieszkającemu w Afryce. Chodzi do V klasy i uczy się dobrze. Każdego miesiąca zbieramy w szkole pieniądze i wysyłamy do Afryki, żeby nasz kolega

miał pieniądze na jedzenie, ubranie i naukę. Cieszymy się, że możemy pomagać także w Afryce – cieszymy się zwłaszcza wtedy, kiedy dostajemy od Niego pełne wdzięczności listy.”

Zorganizowane zbiórki i akcje:

- a) Zbiórka książek dla dzieci ze Szkoły Podstawowej w Zaborolu na Ukrainie;
- b) Zbiórka artykułów szkolnych, żywnościowych oraz środków czystości dla podopiecznych Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Głębokiem;
- c) Zbiórka darów na rzecz Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie oraz świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w Łęcznej.

Małgosia i Dagmara z Puchaczowa

Pomoc koleżeńska w świetlicy szkolnej

„Spotykamy się w świetlicy szkolnej z naszymi kolegami i koleżankami. Staramy się pomagać im w nauce, tłumacząc różne zagadnienia dotyczące przedmiotów. Dzięki pomocy koleżeńskiej nasi przyjaciele osiągają lepsze wyniki w nauce, a my również czerpiemy z tego korzyści, utrwalając sobie nasze wiadomości”.

Pomoc sąsiedzka

„Poznaliśmy naszych sąsiadów. Systematycznie zaczęliśmy ich odwiedzać, nosimy im obiady, robimy zakupy, pomagamy sprzątać, czytamy. W okresie przedświątecznym wykonaliśmy kartki świąteczne i wręczyliśmy je naszym sąsiadom razem z życzeniami”.

Pomoc dzieciom z rodzin zastępczych

„We współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie rozpoczęliśmy pomoc dzieciom z rodzin zastępczych w nadrabianiu zaległości szkolnych, w szczególności z języka angielskiego, matematyki, języka polskiego i chemii. W lutym wybraliśmy się na wspólny kulgig, podczas którego mogliśmy się lepiej poznać, zintegrować. Cieszymy się wszyscy, że nasi ‘podopieczni’ mają lepsze oceny w szkole”.

Kasia z Puchaczowa

Praca w przedszkolu

„Dwa razy w tygodniu chodzimy do przedszkola w Puchaczowie. Pracujemy z grupą pięciolatek i sześciolatek. Pomagamy naszym małym przyjaciołom w nauce, czytamy im, bawimy się z nimi. Poza tym pomagamy w przygotowaniu dekoracji. Dzięki pracy z dziećmi czujemy się dowartościowane i potrzebne innym. Praca z dziećmi sprawia nam wiele radości”.

4. Pomoc wolontariuszy w przedszkolu we Włodawie

Wolontariusze z Włodawy

„We włodawskim przedszkolu z 3-letnimi dziećmi realizowany jest program oparty na metodzie Ruchu

Rozwijającego Weroniki Sherborne. Bardzo systematycznie uczestniczymy w tych zajęciach, pomagając w ćwiczeniach. Ćwiczenia te są bardzo ważne dla prawidłowego rozwoju dziecka. Stwarzają okazję do poznania własnego ciała, usprawnienia motoryki, mają też pomóc dzieciom zdobywać zaufanie. Ćwiczenia i zabawy dają wiele radości i cennych doświadczeń także nam – uczymy się delikatności, odpowiedzialności i umiejętności pracy z małym dzieckiem.”

5. Doświadczenia wolontariuszy z miejscowości Niemce

Wolontariusze z miejscowości Niemce

Dzień seniora

„Dzień Seniora zorganizowaliśmy pierwszy raz w naszej miejscowości. Dzięki pomocy wielu osób – nauczycieli, księży i rodziców – udało się zorganizować międzypokoleniowe spotkanie. Osoby starsze, chore, samotne mogły dostać się na spotkanie do biblioteki dzięki życzliwości rodziców, którzy przywieźli naszych gości. Wspólnie przygotowaliśmy skromny poczęstunek i przedstawienie. Podczas tego spotkania mogliśmy lepiej poznać tych, którzy mieszkają całkiem niedaleko nas, znamy ich z widzenia, ale niczego o nich nie wiemy. Mamy nadzieję, że ten dzień zaowocuje stałą współpracą, odwiedzinami w domach naszych sąsiadów – seniorów”.

Ocalamy od zapomnienia

„Wiosną podjęliśmy dzieło ocalenia od zapomnienia przepięknych starych kapliczek, których tak wiele w naszej gminie. Wyposażeni w aparaty fotograficzne ruszyliśmy na fotograficzną rejestrację bogactwa naszej gminy – kapliczek”.

6. Praca w świetlicy w Zakrzówku

Wolontariusze z Zakrzówka

„W styczniu, po szkoleniu, rozpoczęliśmy pracę w nowo powstałej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w Zakrzówku. W świetlicy pracuje tylko jedna osoba, która potrzebuje pomocy w opiece nad dziećmi. Naszym zadaniem jest organizowanie czasu wolnego dla młodszych od nas dzieci. Pomagamy im nadrobić zaległości w nauce, tłumaczymy trudniejszy materiał, wspólnie spędzamy czas wolny, bawimy się i wyjeżdżamy na wycieczki. Wcześniej starannie przygotowujemy się do zajęć – uczestniczymy w szkoleniach, przez co możemy zaoferować dzieciom ciekawsze zajęcia”.

7. Nie jesteśmy sami – współpraca z innymi klubami w Lublinie

Wolontariusze z Klubu-Netu z Lublina

„Niektórzy przyglądali się naszemu zaangażowaniu, pukali w czoło, dziwili... Jak się okazało, to u nas było nowe, gdzieś indziej tak samo tętniło życiem i pasjonowało młodych. Każda praca, realizacja projektu wymaga refleksji, wymiany doświadczeń i pomysłów. Temu służą organizowane seminaria szkolnych klubów wolontariusza, regionalne fora edukacyjne i spotkania ewaluacyjne. Podczas tych spotkań można poznać pomysły innych – czasami zaadaptować je do potrzeb własnego środowiska. Można poznać sposoby radzenia sobie z problemami i poznać się nawzajem. Te znajomości owocują wspólnymi działaniami i programami współpracy”.

8. Refleksje młodzieży z Gimnazjum w Janowie Lubelskim

Sylwia Wala, uczennica Gimnazjum w Janowie Lubelskim

„Wśród społeczeństwa istnieją błędne i obraźliwe określenia osób niepełnej sprawności. Przykładem jest nazywanie człowieka niewidomego – ślepy, niesłyszącego – głuchym bądź też niepełnosprawnego fizycznie – kaleką.

A przecież ci ludzie są tacy sami jak my. Oni również mają swoje problemy, są częścią społeczeństwa, mają takie same prawa i obowiązki. Różnią się od nas tylko potrzebami. Więc skąd się bierze w nas taka niechęć? Dlaczego nie chcemy się z nimi kontaktować, a nawet przeszkadzamy w tym innym osobom? Często, kiedy rodzice dowiadują się, że ich pociecha będzie chodzić do klasy z dzieckiem niepełnosprawnym, protestują. Przecież niepełnosprawność jest czymś normalnym. To nie jest choroba zakaźna, którą można przekazać sobie przy podaniu ręki czy zarazić się siedząc obok tej osoby.

W małych miasteczkach oraz na wsiach istnieje niewłaściwy pogląd, że niepełnosprawność jest karą za grzechy popełnione przez rodziców, a nawet dziadków osoby chorej. Na szczęście, nie każdy ma tak nietolerancyjne zdanie na temat niepełnosprawności. Istnieje wielu ludzi, którzy pragną pomagać niepełnosprawnym. Ale, w jaki sposób my, uczniowie gimnazjum możemy wpłynąć na właściwy stosunek dorosłych do osób niepełnosprawnych?

Chyba najlepszą metodą jest praca w szkolnej grupie wolontariuszy, która w tym roku opiekuje się członkami świetlicy dla osób niepełnosprawnych. Kiedy dorośli zobaczą, że spędzamy w świetlicy każdą wolną chwilę, zaczną się zastanawiać, dlaczego sprawia nam przyjemność kontakt z osobami niepełnosprawnymi. Opowiadając o naszych przeżyciach, powoli będziemy zmuszać dorosłych do głębszych przemyśleń. Zapytajmy ich o skojarzenia dotyczące niepełnosprawności i poprośmy, aby poszli z nami do świetlicy. Kiedy zobaczą blask w ich oczach, zrozumieją, że mylili się, co do ludzi niepełnosprawnych. Będą o nich mówić, jak o każdym zdrowym człowieku. Zauważą, że niepełnosprawność jest normalną sprawą, a wzajemne kontakty mogą wpływać bardzo pozytywnie na obie strony”.

Robert Skubik, Gimnazjum w Janowie Lubelskim

„Chciałem wyobrazić sobie osobę niewidomą. Zawiązałem sobie oczy i posiedziałem jedną godzinę

w fotelu. Nie odslaniając oczu, próbowałem poruszać się po domu. Było to dla mnie trudne doświadczenie, nie wiedziałem gdzie iść, kręciło mi się w głowie. Ciemność mnie przeraziła, poczułem się bezradny i opuszczony. Słyszałem telewizor, lecz nie widziałem, dzwonił ktoś do drzwi, nie wiedziałem, w którą stronę iść. Cały czas dotykałem tylko ściany, bo próbując wyjść na środek pokoju, ciągle się o coś potykałem. Świat osoby niewidomej jest trudny. Teraz, po tej próbie, podziwiam tych ludzi za odwagę i chęć do życia oraz ich pogodne usposobienie. Odczułem, jaką wartość mają oczy, jakie szczęście, że je mam.

W naszym społeczeństwie jest dużo osób niepełnosprawnych. Na ogół są oni zamknięci w swoich domach, mało widzimy ich na ulicy i w życiu publicznym. Spowodowane jest to tym, że nie mają pomocy od osób sprawnych. My, uczniowie gimnazjum moglibyśmy tworzyć grupy wolontariackie, które mogłyby chodzić do tych ludzi do domu. Organizować im czas wolny, ośmielać do kontaktu ze światem zewnętrznym. Również w szkole mogłaby powstać klasa integracyjna, do której uczęszczaliby niepełnosprawni. Uczylibyśmy się tolerancji, życzliwości dla drugiego człowieka. Kontakt z ludźmi niepełnosprawnymi kształtowałby w nas pozytywne cechy charakteru, co wpłynęłoby na nasze postępowanie. Wolontariusze z gimnazjum mogliby organizować uroczystości integracyjne dla osób dorosłych i niepełnosprawnych. Uczyć tolerancji i poszanowania inności. Mogę powiedzieć, że chętnie zostałem wolontariuszem”.

Uczeń kl. II, Gimnazjum w Janowie Lubelskim

„Co najbardziej przeszkadza nam w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi? Myślę, że przede wszystkim nietolerancja, strach przed innością. Tak często używamy negatywnych określeń w stosunku do tych osób: kaleka, kulawy, nienormalny... Zapominamy, że każdy ma prawo do szacunku, godności i życzliwości. Do każdego powinniśmy zwracać się, stosując uniwersalną zasadę: po imieniu i nazwisku, zawsze unikając słów obraźliwych.

Inny nie znaczy gorszy! Wręcz przeciwnie – niedawno oglądałem reportaż o autystycznym chłopcu, który miał fenomenalną pamięć, potrafił obliczyć w pamięci wielocyfrowe działania, tego na pewno nie potrafiłyby nawet najlepszy uczeń z matematyki w szkole”.

Uczennica kl. II h, Gimnazjum w Janowie Lubelskim

„Niewidomi nie widzą oczami, lecz sercem. Ich inne zmysły, takie jak np. węch czy słuch bardzo się wyostwiają. Tacy ludzie wyczuwają dobro i zło. Tak jak my, kochają i chcą być kochani, śmieją się, płaczą. Dlatego nie odrzucajmy ich, bo nieraz taki człowiek bardziej rozumie nasze problemy niż ten, który widzi”.

Uczeń kl. II, Gimnazjum w Janowie Lubelskim

„Co najbardziej przeszkadza nam w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi? Myślę, że przede wszystkim nietolerancja, strach przed innością. Tak często używamy negatywnych określeń w stosunku do tych osób: kaleka, kulawy, nienormalny... Zapominamy, że każdy ma prawo do szacunku, godności i życzliwości. Do każdego powinniśmy zwracać się, stosując uniwersalną zasadę: po imieniu i nazwisku, zawsze unikając słów obraźliwych.

Inny nie znaczy gorszy! Wręcz przeciwnie – niedawno oglądałem reportaż o autystycznym chłopcu, który miał

fenomenalną pamięć, potrafił obliczyć w pamięci wielocyfrowe działania, tego na pewno nie potrafiłby nawet najlepszy uczeń z matematyki w szkole”.

VI. PRAWNE ASPEKTY
ANGAŻOWANIA
UCZNIÓW W DZIAŁANIA
WOŁONTARYSTYCZNE

Do roku 2003 regulacje prawne w zakresie wolontariatu w Polsce praktycznie nie istniały. Po wejściu w życie, w czerwcu 2003, ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zostały w sposób rozsądny zdefiniowane i opisane. Dzięki ustawie uporządkowano podstawowe kwestie, które określają, kto i gdzie może być wolontariuszem, obowiązki względem wolontariusza oraz jego prawa.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie została opublikowana w Dz. U. z 2003 r, nr. 96, poz. 873, a przepisy wprowadzające ustawę w Dz. U. z 2003 r., nr 96, poz. 974.

Ustawa weszła w życie 29 czerwca 2003 roku z wyjątkiem art. 5 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 art. 11-34 oraz art. 35 ust. 2 pkt. 5, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2004 roku.

Przepisy wprowadzające ustawę weszły w życie 29 czerwca 2003 roku z wyjątkiem art. 3 - 4 oraz 6-14 art. 116-119 oraz art. 21-23, które obowiązują od dniem 1 stycznia 2004 roku

Do podstawowych obowiązków względem wolontariuszy należy:

- ✓ zawarcie porozumienia o współpracy z wolontariuszem,
- ✓ poinformowanie go o bezpiecznych i higienicznych warunkach wykonywania świadczeń oraz zapewnienia tych warunków,
- ✓ ubezpieczenie wolontariuszy w zakresie NNW,
- ✓ pokrywanie kosztów delegacji i diet służbowych,
- ✓ wystawianie zaświadczeń o wykonywaniu świadczeń przez wolontariusza,
- ✓ zapewnienie środków ochrony osobistej w trakcie wykonywania świadczeń.

Najwięcej wątpliwości i nieporozumień budzą zapisy ustawy dotyczące ubezpieczania wolontariuszy oraz zawierania z nimi porozumienia – umowy o współpracy.

1. Ubezpieczenia

a) Ubezpieczenie Następstw Nieszczęśliwych Wypadków

Ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) wolontariuszy organizacja obowiązana jest pokrywać w razie zawarcia umowy z wolontariuszem na czas krótszy niż 30 dni. W takim wypadku organizacja musi wykupić dla swoich wolontariuszy ubezpieczenie NNW w wybranej firmie komercyjnej.

Jeżeli natomiast organizacja zawiera umowę o świadczenie usług na czas przekraczający 30 dni, to wolontariusz objęty zostaje ubezpieczeniem z tytułu nieszczęśliwych wypadków na mocy znowelizowanej „ustawy wypadkowej”.

b) Ubezpieczenie zdrowotne

Ustawa stwarza możliwość opłacania wolontariuszowi składki ubezpieczenia zdrowotnego w ramach ubezpieczenia Narodowego Funduszu Zdrowia.

Jest to zapis, który ze względów finansowych budzi wiele obaw i sprawia, że organizacje pozarządowe i placówki publiczne mają wątpliwości co do sensu współpracy z wolontariuszami w wątpliwość. Bardzo często korzystający, po jego pobieżnym przeczytaniu, gotowi są zrezygnować ze współpracy z ochotnikami w obawie przed obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne wolontariusza. Nic bardziej mylnego. Ustawa daje taką możliwość, lecz nie obliguje do tego. Istotne jest ponadto to, że z takiej możliwości można skorzystać w stosunku do wolontariusza, który nie ma opłacanych składek na ubezpieczenie zdrowotne z innego tytułu. Określają to szczegółowo przepisy wprowadzające ustawę, w tym przypadku znowelizowana ustawa o ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. W praktyce większość osób podejmujących się wolontariatu ma takie składki odprowadzane lub zapewnione, np. studenci, uczniowie, emeryci, osoby związane stosunkiem pracy, renciści.

c) **Ubezpieczenie OC - odpowiedzialności cywilnej**

Przepisy ustawy nie nakazują ubezpieczania wolontariuszy w zakresie odpowiedzialności cywilnej, jednak warto nad wykupieniem takiego ubezpieczenia się zastanowić. Polisa OC chroni korzystającego przed roszczeniami osób lub placówek na rzecz, których wolontariusz świadczył pomoc. Jeśli np. wolontariusz wyrządzi szkodę: zniszczy komputer, wybije szybę, pod jego opieką dziecko spadnie z huśtawki, organizacja korzystająca z jego pomocy jest chroniona polisą OC i wszelkie roszczenia finansowe kierowane są do towarzystwa ubezpieczeniowego, które tę polisę wystawiło.

Warto zadać sobie pytanie: „Czy stać nas na to, aby nie ubezpieczyć wolontariusza?“, wydaje się, że nie i warto rozejrzeć się wśród ofert towarzystw ubezpieczeniowych i taką polisę wykupić. Jakkolwiek pamiętajmy, że nie jest to obowiązkowe.

2. **Porozumienie o współpracy z wolontariuszem**

Obowiązujące przepisy ustawy wymagają od korzystających ze świadczeń wolontariusza, aby zawarli z nim porozumienie o wykonywaniu świadczeń.

W sytuacji kiedy okres współpracy wolontariusza z placówką jest dłuższy niż 30 dni, porozumienie takie musimy sformułować i zawrzeć na piśmie. Jeżeli okres współpracy jest krótszy niż 30 dni, np. festyn z okazji dnia dziecka, zbiórka żywności, zabawa choinkowa dla dzieci - porozumienie takie może mieć formę ustną. Warto również pamiętać, że jeżeli wolontariusz wyrazi życzenie, aby zawrzeć z nim porozumienie na piśmie, pomimo krótszego czasu pracy niż 30 dni, to mamy obowiązek, aby takie porozumienie z wolontariuszem podpisać.

W dalszej części przedstawiamy propozycję porozumienia o współpracy. Oczywiście, szczególnie charakter każdej organizacji i placówki korzystającej z pomocy ochotników, wymagać będzie dostosowania treści porozumienia do specyfikacji ich pracy.

POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY

W dniu..... w, pomiędzy z siedzibą w, reprezentowaną przezzwanym w dalszej części Korzystającym ,
a
Panią/Panem, nr PESEL, adres zamieszkania:
....., zwaną/ym w dalszej części Wolontariuszem,
został zawarte porozumienie następującej treści:

1. Korzystający i Wolontariusz zawierają porozumienie o współpracy w zakresie
(np. rehabilitacji dzieci autystycznych, promocji organizacji, obsługi księgowej, pomocy w prowadzeniu biura)
2. Wolontariusz zobowiązuje się wykonać w ramach porozumienia następujące świadczenia:
 - a.
 - b.
3. Rozpoczęcie wykonania świadczeń strony ustalają na dzień....., a zakończenie do dnia.....
4. Strony zgodnie ustalają, że porozumienie niniejsze obejmuje świadczenie o charakterze wolontarystycznym, które ma charakter bezpłatny.
5. Korzystający zobowiązuje się do zwrotu wolontariuszowi wydatków, które ten poczynił w celu należytego wykonania świadczenia, w tym koszty podróży służbowych i diet na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.
6. Zwrot wydatków o których mowa w pkt. 5 nastąpi w terminie 7 dni po otrzymaniu od Wolontariusza stosownego rozliczenia wraz z dowodami poniesionych wydatków w następującym zakresie:
 - a.
 - b.
7. Korzystający poinformował wolontariusza o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń oraz takie warunki zobowiązuje się zapewnić.
8. Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń wymienionych w pkt 2 Porozumienia, na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.
9. Wolontariusz może powierzyć wykonanie zadania innej osobie, lecz w pełni odpowiada za wykonanie porozumienia.

10. *Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji uzyskanych podczas wykonywania porozumienia, a zwłaszcza informacji związanych z sytuacją socjalną i zdrowotną osób, na rzecz których świadczy pomoc.*
11. *Wolontariusz został poinformowany o przysługujących mu prawach i obowiązkach.*
12. *Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze stron w terminie.....*
13. *W sprawach nieuregulowanych porozumieniem zastosowanie ma kodeks cywilny oraz ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.*
14. *Porozumienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.*

.....
KORZYSTAJĄCY

.....
WOLONTARIUSZ

3. Inne akty prawne

Poza wspomnianą ustawą, obowiązuje kilka aktów prawnych, które regulują działalność wolontariuszy w wybranych obszarach życia społecznego:

- ✓ Ustawa z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r., Nr 64, poz. 414 ze zm.);
- ✓ ustawa o Zakładach Opieki Zdrowotnej z dnia 30 sierpnia 1991 r. (Dz.U. z 1991 r., Nr 91, poz.408.);
- ✓ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 stycznia 1999 roku w sprawie zlecania przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym oraz jednostkom samorządu terytorialnego zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej;
- ✓ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2002 r. w sprawie zasad, na których wolontariusze mogą podjąć pracę w placówkach opiekuńczo - wychowawczych udzielających pomocy dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym rodziców (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 900);
- ✓ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad i form współdziałania administracji publicznej z innymi podmiotami oraz wzorów ofert, umów i sprawozdań z realizacji zadań pomocy społecznej;
- ✓ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczególnych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym w publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2003r., Nr 5, poz. 46).

NOTATKI

www.wolontariat.org.pl